

Pelastakaa Lapset

VUOSIRAPORTTI

2023

Sisältö

Vuosi 2023 vaati vaikuttavaa työtä lasten puolesta.....	3
Työmme tuloksia.....	6
Talous.....	8
Lahjoittajat lasten tukena ympäri vuoden	10
Lapsilla on oikeus elää, oppia ja saada suojelua.....	14
Lapset ja nuoret saavat oikea-aikaisesti tarvitsemiaan palveluja.....	16
Ukrainalaisten nuorten tukena Suomessa.....	18
Systeeminen työote vakiintui perhehoidon tuen työmuodoksi.....	20
Turvallinen syntymä pakolaisleirillä	22
Lasten oikeus osallisuuteen vahvistuu	24
Lasten asiakaskokemus palvelujen kehittämisen ytimeen - lapsikeskeinen palvelumuotoilu.....	26
Kaivostoiminnan vaikutukset lapsiin ja lapsityö Sambiassa	28
Miten käsitellä lapsen oikeuksia pienten tai haavoittavassa asemassa olevien lasten kanssa?	30
Elämä ilman väkivaltaa	32
Suunnannäyttäjät ekstremismin vastaisessa työssä	34
Huippula opettaa alakoululaisille tärkeitä digiturvataitoja	35
Lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta on maailmanlaajuinen kansanterveysongelma.....	36
Sosiaalityöntekijöiden ammattitaidon vahvistaminen turvaa lasten hyvinvointia Somaliassa.....	38
Turvaverkot perheiden tukena	40
Tukea perheille jo apua odottaessa.....	42
Harrastustuki parantaa yhdenvertaisuutta	44
Sosiaaliturvasta lapsilähtöisempi: Pelastakaa Lasten vanhemmuusohjelma osaksi kansallista sosiaaliturvajärjestelmää Filippiineillä	46
Lapsiperheiden köyhyyttä vastaan vahvalla vaikuttamistyöllä	48
Lapsen oikeudet eduskuntavaalien ja hallitustyöskentelyn agendalle	50
Humanitaarinen apu pelasti henkiä	52
Uudistuksilla lähemmäs yleisöjä	57
Yhdistysaktiivit ja vapaaehtoiset tekivät tärkeää työtä	58
Paikallisyhdistykset lähellä lapsia	58
Vapaaehtoiset lasten tukena.....	60
Institutionaaliset kumppanit	64
Hallituksen ja liittovaltuuston tiedot	66

Hanna-Markkula Kivisilta
Pääsihteeri

VUOSI 2023 VAATI VAIKUTTAVAA TYÖTÄ LASTEN PUOLESTA

Vuotta väritti Pelastakaa Lasten vahva rooli maailman kiihtyvissä kriiseissä humanitaarisena toimijana ja Suomessa lapsiperheköyhyyteen, syrjäytymisvaaraan ja lasten hyvinvointiin liittyvissä keskusteluissa.

Huoli lasten jaksamisesta ja hyvinvoinnista on ollut kaikkien huulilla. Suomessa muodostettiin keväällä uusi hallitus, jonka ohjelman monet kirjaukset uhkaavat haastaa useiden suomalaisten lapsiperheiden arkea. Onnistuimme vaikuttamaan politiikkaan ja kansalaiskeskusteluun monella tasolla.

Lapsen ääni 2023 -kysely kertoi karulla tavalla, että lapsilla on pulaa elämän perustarpeista ja monet jaksamisen haasteet kasautuvat pienituloisten perheiden lapsille. Lapsiperheiden hätä tuli myös paikallisyhdistystemme arkeen, kun jaoimme heidän kanssaan ja tuellaan yhä enemmän apua pienituloisille perheille.

Maailmalla lasten elämät ovat kokeneet syviä järistyksiä niin luonnonkatastrofien kuin kiihtyvien konfliktien keskellä. Lapsen oikeudet ovat uhattuina eri puolilla maailmaa. On tärkeää muistaa, että kaikki sodat käydään aina lapsia vastaan.

Työmme merkityksellisyys tuntuu vain vahvistuvan näinä epävarmoina aikoina. Ihmiset ovat lähteneet liikkeelle ja he haluavat olla lasten tukena.

Olemme suomalaisten lahjoittajien turvin vieneet apua lapsille useaan maahan, aina Ukrainasta Sudaniin – maailman hiljaisia kriisejä unohtamatta. Ihmiset ovat tulleet monella tavalla mukaan toimintaan muun muassa vetoomusten, lahjoitusten ja vapaaehtoisuuden keinoin ja siten tukeneet ja auttaneet kymmeniä tuhansia lapsia Suomessa ja miljoonia maailmalla.

Pelastakaa Lapset kulkee rohkeasti kohti tulevia haasteita. Uskomme siihen, että yhdessä teidän kanssa, teemme arvokkainta mahdollista työtä lasten hyväksi. Muodostamme globaalin turvaverkon myös niille lapsille, joilla turvaverkkoja ei ole.

Kriiseissä ja arjessa, me kuljemme yhdessä lasten rinnalla. Koska lasten tulevaisuus ei voi odottaa. Se alkaa nyt.

Riitta Hytinen
Kotimaan ohjelman johtaja

Lasten hyvinvointi oli vaakalaudalla kotimaassa

Hyvinvointialueet käynnistyivät vuoden alussa, ja kuukausien kuluessa niiden taloudelliset ongelmat tulivat näkyviin julkisuudessa. Vuoden lopussa näytti kuitenkin siltä, että hyvinvointialueilla luotettiin järjestölähtöiseen palveluntuottajaan. Palveluidemme hyvä maine ja laatu auttoivat valitsemaan meidät lastensuojelun kumppaniksi.

Kotimaan työssä on jo jonkin aikaa laajennettu rahoituspohjaa muun muassa EU-rahoitukseen, ja yhteistyö eurooppalaisten sisärjestöjen kanssa on ollut tärkeää.

Onnistuneen varainhankinnan tuotoilla tuimme pienituloisia ja syrjäytymisvaarassa olevia perheitä *Eväitä Elämälle* -ohjelmalla, joka oli laajimmillaan vuonna 2023. Lahjoitusvaroin saatiin tukea lapsille myös digitaalisissa ympäristöissä.

Lähes kaikki lasten hyvinvointia kuvaavat indikaattorit ovat näyttäneet punaista: lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta netissä lisääntyi, pakolaisuus ja kriisit kohtasivat lapsia myös Euroopassa. Nämä tapahtumat heijastuivat Suomeen lisääntyvänä tuen tarpeena, sillä lapsiperheköyhyys on kasvussa ja näyttää poliittisten ratkaisujen vuoksi edelleen lisääntyvän tulevaisuudessakin.

Lasten kohtaama rasismi on vahvistunut yhteiskunnassa, samoin erilaiset syrjään jättävät rakenteet. Kävimme paljon keskustelua lapsiin kohdistuvasta ja lasten käyttämästä väkivallasta ja jengiväkivallasta sekä eriarvoisuuden lisääntymisestä niin palveluissa kuin taloudellisissakin rakenteissa.

Lasten tulevaisuuden näkymiä synkistää tietenkin myös ilmastonmuutos, jonka pysäyttämiseksi ei edelleenkään saavutettu poliittista yhteisymmärrystä.

Toisaalta valoakin oli nähtävissä: pystyimme laajasti tukemaan lasten hyvinvointia ja osaamista digimaailmassa, suojelemaan lapsia seksuaaliväkivallalta käsittelemällä suuren määrän mahdollista seksuaaliväkivaltaa sisältäviä vihjeitä sekä lisäämällä tietoa ja osaamista netin ääri-ilmiöihin liittyen.

Pystyimme myös vahvistamaan perheiden tarvitsemia tukiverkkoja ja varhaista tukea, joka on välttämätöntä ja antaa myös uskoa tulevaisuuteen. Vahvistimme lasten osallisuutta sekä omien ammattilaisten että yhteistyökumppaneidenkin kanssa ja teimme lapsiköyhyyden vaikutuksia näkyväksi samalla, kun tuimme tuhansia lapsia ja perheitä taloudellisesti.

Anne Haaranen
Kansainvälisten ohjelmien johtaja

Maailman suuret kriisit ovat vaatineet ketteryyttä

Maailman lasten näkökulmasta vuosi 2023 toi mukanaan suuria konflikteja ja kriisejä, aina luonnonkatastrofeista ja ilmastokriisistä koko maailman pysäyttäviin konflikteihin, kuten loppuvuodesta kiihtynyt sota Gazassa.

Joka viides maailman lapsi elää alueilla, joilla vaikuttavat erilaiset konfliktit, tai on pakenemassa niiltä. Pelastakaa Lasten toiminnassa humanitaarinen työ korostui yhä enemmän ja edellytti meiltä valmiuksia suunnata niin taloudellisia kuin henkilöresursseja nopeasti muuttuvissa tilanteissa. Tähän olemme valmiita.

Suomesta käsin johdimme ja teimme kansainvälistä työtä 11 maassa eri puolilla maailmaa, ja olimme kansainvälisen liikkeemme humanitaarisen työn kautta läsnä viemässä apua maailman pahimmille kriisialueille.

Aloitimme vuoden alussa järjestömme historian suurimman opetussektorin hankkeen Sudanissa. EU-rahoitteisen kolmivuotisen hankkeen tavoitteena on saada 83 000 lasta kouluun kuudessa osavaltiossa. Kolme kuukautta myöhemmin puhkesi sota ja asetti suuria haasteita kehitysyhteistyöhankkeen toteuttamiselle.

Jouduimme taisteluiden vuoksi siirtymään maan sisäisten pakolaisten mukana rauhallisemmille alueille ja aloittamaan työtämme uudelleen. Konfliktit ja sodat vaativat meiltä ja avunantajilta sopeutumiskykyä ja joustavuutta, jotta voidaan varmistaa jatkuva tuki lapsille hauraissa konfliktierkkissä maissa.

Johdimme yhteensä viittä hanketta Sudanissa, joista neljää humanitaarista hanketta rahoitti Euroopan unioni, yksi tärkeimmistä strategisista humanitaarisista rahoittajistamme. Työn teki mahdolliseksi myös lahjoittajiemme tuki.

Rahoituksen turvin pystyimme toimittamaan kriisistä kärsiville lapsille ja perheille paremmat mahdollisuudet saada henkeä pelastavia ja elämää ylläpitäviä terveys- ja ravitsemuspalveluita. Lisäksi tarjosimme vesi- ja hygieniapalveluita, suojaa sekä perheiden perustarpeiden kattamisen käteisavulla.

Olemme tavoittaneet työllämme miljoonia lapsia, mutta paljon kertovat myös muutokset rakenteissa. Esimerkiksi Filippiineillä ja Somaliassa olemme olleet mukana luomassa pysyviä, lasta suojelevia rakenteita sosiaaliturvan ja lastensuojelun kautta. Nämä vaikutukset lasten oikeuksien toteutumiseen ovat mittavat.

Pelastakaa Lapset toimii nyt ja jatkossakin siellä, missä lasten hätä on suurin. Annamme välitöntä hätäapua maailman pahimmissa kriiseissä ja rakennamme pysyvästi parempaa tulevaisuutta pitkäjänteisellä työllämme.

TYÖMME TULOKSIA

2023

Tavoitimme
yli 47,4 miljoonaa
lasta maailmanlaajuisesti

Toimimme 113 maassa

Suomessa toimintamme
tavoitti 69 872 lasta

Kansainvälisen työn
ohjelmallamme tavoitimme
376 075 lasta ja
260 858 aikuista

- Globaalin liikkeen toiminta-alue
- Suomen Pelastakaa Lasten ohjelmamaat

Lasten tukena Suomessa

2873 lasta tukiperheessä

278 lasta lomakotitoiminnassa

1507 lapsella oma sporttikummi tai tukihenkilö

421 lasta oli perhehoidossa tai lastensuojeluyksikössä

20 713 kohtaamista nuorten kanssa Netarin ja digituen palveluissa

15 376 lasta paikallisyhdistysten tapahtumissa ja toiminnoissa

6400 alakouluikäisen lapsen digiturvataitoja vahvistettu

3548 lasta Perheentalojen toiminnoissa

200 lasta lapsiystävällisissä tiloissa

105 lasta tavoitettu pakolaistyössä

321 lasta ja nuorta tavoitettu radikalisoitumisen vastaisella työllä

13 909 lasta sai tukea Eväitä Elämälle -ohjelman kautta

10 993 ruoka-apua

2 719 harrastustukea

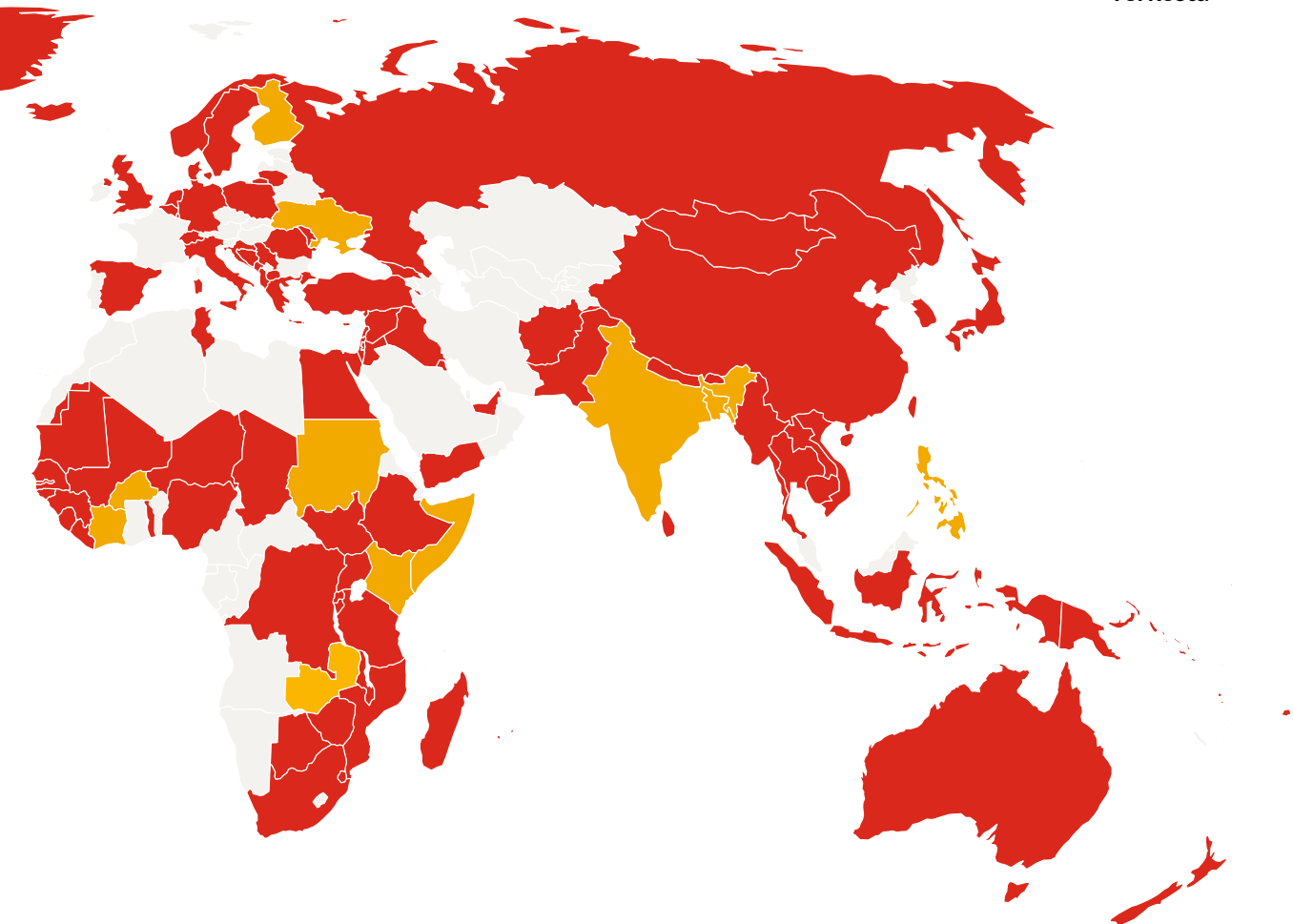
137 oppimateriaalitukea

60 mentorointia

Nettivihje käsitteli

22 584 vihjettä lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta

444 447 kuvaa osana Project Arachnidia, joka poistaa lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltamateriaalia verkosta

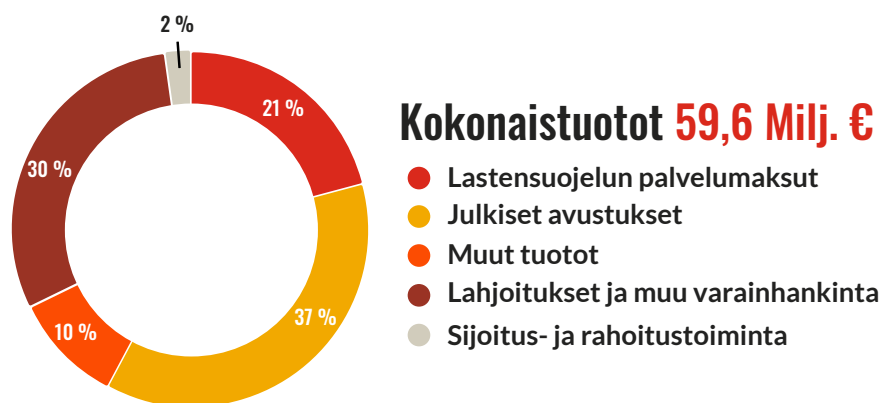

TALOUS

Pelastakaa Lasten kokonaistuotot olivat vuonna 2023 yhteensä 59,6 miljoonaa euroa, laskien 8 % vuoden 2022 kokonaistuotoista. Kotimaan toiminnot toteutuivat suunnitellun mukaisesti. Kansainvälisten toimintojen tuotot jäivät suunnitelluista, koska Sudanissa alkanut vakava aseellinen konflikti vaikeutti hanketyötä niin kehitysyhteistyön kuin humanitaarisen avun osalta. Myös varainhankinnan tuotot laskivat johtuen ennätyksellisestä Ukraina-keräyksestä vuonna 2022.

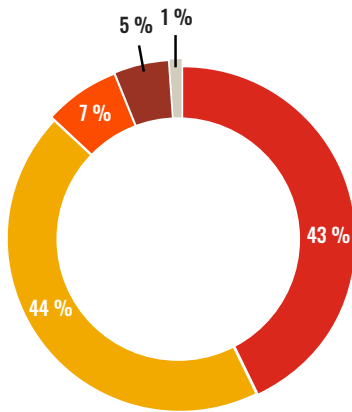
Julkisten avustusten osuus kokonaistuotoista oli 37 % ja siitä suurin osa kohdistui kansainvälisiin ohjelmiin. Toiseksi suurin tuottoerä koostui varainhankinnan tuotoista 30 % osuudella. Lastensuojelun palvelumaksut tuottivat 21 %, muista tuotoista koostui 10 %, ja sijoitus- ja rahoitustoiminta tuotti 2 % koko organisaation tuotoista.

Kokonaiskulumme laskivat 8 % vuodesta 2022. Kansainväliset ohjelmat muodostivat kokonaiskuluistamme 44 % ja kotimaan ohjelma 43 %. Organisaatiotoimintojen, varainhankinnan ja sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut muodostivat yhteensä 13 % kokonaiskuluista.

	Tilikausi 2023
Lastensuojelun palvelumaksut	12 847 033 €
Julkiset avustukset	21 905 796 €
Muut tuotot	5 699 651 €
Lahjoitukset ja muu varainhankinta	17 947 997 €
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	1 176 611 €
Kokonaistuotot	59 577 089 €

Kokonaiskulut **56,3 Milj. €**

- Kotimaan ohjelma
- Kansainväliset ohjelmat
- Organisaatiotoiminnot
- Varainhankinta
- Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Tilikausi 2023

Varsinaisen toiminnan kulut

Kotimaan ohjelma	24 316 034 €
Kansainväliset ohjelmat	24 639 207 €
Organisaatiotoiminnot	3 970 179 €
Varainhankinnan kulut	
Varainhankinta	3 040 170 €
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut	
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	307 728 €
Kokonaiskulut	56 273 320 €

Pelastakaa Lasten feissarit kohtaavat ihmisiä kasvokkain kaduilla, ostoskeskuksissa ja kotiovilla kertoen työmme merkityksestä hädänalaisille lapsille. Useat järjestön pitkäjänteiset kuukausilahjoittajat ovat aloittaneet tukisuhteensa feissareiden avulla.

LAHJOITTAJAT LASTEN TUKENA YMPÄRI VUODEN

Ihmisten, yritysten ja säätiöiden halu auttaa kaikkein eriarvoisimmassa asemassa olevia lapsia jatkui vahvana. Lahjoittajat vastasivat lasten avuntarpeeseen niin Suomessa kuin maailman pahimmilla kriisialueilla ja hauraissa valtioissa 17,95 miljoonalla eurolla.

Vuonna 2023 maailman lasten elämää haastoivat niin pitkään jatkuneet kuin äkilliset kriisit ja konfliktit. Kotimaassa inflaatio ja hintojen nousu ajoivat erityisesti vähävaraisia lapsiperheitä ahdinkoon kasvattaen tuen tarvetta.

Suomalaiset ihmiset, yritykset ja säätiöt osoittivat jälleen, että haastavien aikojen edessä halu auttaa lapsia kasvaa. Kiitämme jokaista lahjoittajaamme vuonna 2023 osoitetusta valtaisasta tuesta kaikkein eriarvoisimmassa asemassa oleville lapsille.

Lahjoitukset tavoittivat avun tarvitsijat tehokkaasti, sillä vuonna 2023 rahankeräyskulut olivat 19,7%. Rahankeräyskuluilla katetaan rahankeräysten toteuttamisesta, tiedottamisesta ja muusta lahjoittajahankinnasta aiheutuvat suorat kulut.

Lähes 6 400 uutta kuukausilahjoittajaa liittyi säännöllisten tukijoiden joukkoon. Kuukausilahjoittajat ja kummit ovat työmme jatkumisen tukipilari: he tukivat työtämme kotimaan ja maailman lasten auttamiseksi vuoden jokaisena päivänä lähes 5,2 miljoonalla eurolla.

Laulu rakkaudelle - Pelastakaa Lapset erikoisjaksossa laulusesityksistä vastasivat Diandra, Hanna Pakarinen, Maarit Hurmerinta, Suvi Aalto, Tuure Kilpeläinen, Vicky Rosti sekä Mikko Kekäläisen poika Otto Kekäläinen.

KUVA: MTV3

Lasten hätä lähellä suomalaisten sydäntä

MTV3-kanavalla 26.2.2023 ensiesityksensä saaneessa Laulu rakkaudelle - Pelastakaa Lapset -erikoisjaksossa yllätettiin ja kiitettiin järjestön työtä tukeneita presidentti Tarja Halosta, Elsa Saisiota, Mikko Kekäläistä, Miska Haakanaa, Kati Outista ja Saara Aaltoa. Ohjelma oli osa Kun pahaa tapahtuu -kampanjaa, jolla kerättiin varoja kriisien ja konfliktien jaloissa eläville lapsille.

Humanitaarisen avun kohteissa lahjoittajien tuella jaettiin muun muassa ruokaa ja puhdasta vettä sekä turvattiin lasten terveydenhuolto, koulutus ja suojelu maailman pahimmilla kriisialueilla.

Lahjoituksilla oli myös keskeinen merkitys sille, että pystyimme jatkamaan pitkäjänteistä kehitysyhteistyötä lapsiköyhyyden, koulutuksen ja lastensuojelun parissa muun muassa Burkina Fasossa, Intiassa, Nepalissa, Somaliassa ja Sudanissa.

Pelastakaa Lapset oli mukana 11.3.2023 esitetyssä Apua Ukrainaan – Suuri tukikonsertti 2:ssa, jota olivat toteuttamassa Yle, Pelastakaa Lapset, Suomen World Vision ja Plan International Suomi.

Konsertilla kerättiin lähes kaksi miljoonaa euroa Ukrainan lasten auttamiseen. Suomalaisten lahjoittajien halu tukea Ukrainan sodasta kärsiviä lapsia jatkui läpi vuoden, erityisesti joulun aikaan.

Osana onnistunutta *Anna lahjaksi tulevaisuus* -joulukeräystä teimme jo neljättä vuotta peräkkäin **Vain elämää: Pelastakaa Lapset** -jakson yhteistyössä **Nelonen Median** ja *Vain elämää* -tuotantotiimin kanssa. Jakson aikana suomalaiset pääsivät näkemään apumme monipuolisen merkityksen kotimaamme lasten ja nuorten elämässä.

Anna lahjaksi tulevaisuus -joulukeräyksellä haastoimme suomalaiset auttamaan vähävaraisissa perheissä eläviä ja syrjäytymisvaarassa olevia lapsia ja nuoria kotimaassa. Yksityishenkilöt ja yritykset lahjoittivat ennätyskelliset 3,3 miljoonaa euroa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien lasten tukemiseen.

Valtaosa joululahjoituksista kohdennettiin kotimaahan ehkäisemään lasten eriarvoistumista ja syrjäytymistä.

Testamenttilahjoittajat turvaamassa lasten tulevaisuuden

Saimme vuoden aikana kunnioitettavan määrän testamenttilahjoituksia, yhteensä yli 2,7 miljoonan euron arvosta.

Testamenttilahjoituksilla haluttiin turvata lasten tulevaisuus niin kotimaassa kuin maailmalla. Toteutamme äärimmäisellä kiitollisuudella ja kunnialla jokaisen henkilön viimeisen tahdon lasten ja nuorten hyväksi.

Yritysyhteistyötä lasten hyväksi niin kotimaassa kuin maailmalla

Pitkäjänteinen asiantuntijayhteistyö lapsen oikeuksien edistämiseksi ja lasten suojelemiseksi digitaalisessa maailmassa jatkui vuonna 2023 **Accenturen**, **Gigantin**, **Microsoftin** ja **Telian** kanssa.

HalpaHalli ja tavarantoimittajat **Airam**, **Berner**, **Unilever** ja **Varta** olivat vahvasti mukana tukemassa vähävaraisten perheiden lasten harrastustoimintaa toteuttamalla varainhankintakampanjan HalpaHallin myymälöissä.

Jatkoimme kolmivuotista yhteistyötämme **Valion** kanssa Ukrainan sodasta kärsivien lasten auttamiseksi. **Fortum** jatkoi merkittävänä kumppaninamme tukemalla humanitaarista avustustyötämme eri kriisi- ja konfliktialueilla.

Sijoitusyhtiö **Athensmed** jatkoi terveyteen ja ravintoon keskittyvän ohjelmamme tukemista Sudanissa mahdollistaen muun muassa mobiiliklinikoidemme toimintaa vaikeasti tavoitettavilla alueilla.

Julkaisimme **S-ryhmän** ja **WorkAhead** -tutkimusyhtiön kanssa selvityksen naisten ja lapsen oikeuksiin sekä perheystävällisyyteen liittyvistä kysymyksistä tekstiilitehtaiden valmistusketjuissa Bangladeshissa.

Yritykset olivat merkittävässä roolissa loppuvuoden *Anna lahjaksi tulevaisuus* -joulukeräyksessä. Joulunajan pitkäjänteinen yhteistyö jatkui tavarataloketju **Stockmannin** kanssa, joka toteutti näyttävän lahjoituskampanjan kassapisteillään sekä verkkokaupassaan. Uusi yhteistyökumppani **Oriflame** lahjoitti joulunaikana valikoitujen tuotteidensa myynnistä joulukeräykseen.

Vain elämää -artistit Anna Puu, Ellinoora, Robin Packalen, Virve Rosti, Janna, A.W. Yrjänä, Jouni Hynynen ja Hätä-Miikka toimivat Anna lahjaksi tulevaisuus -joulukeräyksen lähettiläinä.

Joulukeräyksen lahjoittajina on lisäksi laaja joukko yrityksiä, muun muassa **ARE, Danske Bank, Epassi, EY, Gigantti, Google/Tuika Finland, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, KPMG, LähiTapiola Varainhoitokonserni, Otava, Paulig, Secto Automotive** sekä **Svea Bank**.

Monipuolista tukea lukuisilta säätiöiltä

Linnanmäen huvipuistoa ylläpitävä **Lasten Päivän Säätiö** lahjoitti vuonna 2023 4,5 miljoonaa euroa kuudelle säätiön kuuluvalla lastensuojelujärjestölleen. Pelastakaa Lapset on yksi Lasten Päivä Säätiön kuudesta perustajajäsenestä.

Jatkoimme yhteistyötämme **Google**-säätiön kanssa yhteispohjoismaisen *Digital Citizenship* -ohjelman parissa, jonka tavoitteena on parantaa lasten, huoltajien ja opettajien digitaalisia taitoja, edistää avunsaantia digitaalisissa kanavissa, sekä ennaltaehkäistä lasten digitaalisissa ympäristöissä kohtamia haittoja.

Toteutimme **Brita Maria Renlund** -säätiön rahoituksella Pelastakaa Lasten *Toppen*-palvelua ruotsinkielisten viidesluokkalaisten mediakasvatuksen tueksi. Jenny ja **Antti Wihurin rahasto** myönsi avustuksen lasten verkkoturvallisuutta parantavan järjestelmän rakentamiseen.

Nenäpäiväsäätiön avulla tuimme lasten koulutusta Sudanin kriisialueilla. **Greta Maria Lindblom** -säätiön tuki laajeni ja sen ansiosta pystyimme tukemaan lasten hyvinvointia, suojelua ja koulutusta eri Afrikan maissa.

Pitkäjänteinen yhteistyö **Eva af Heurlinin muistorahaston** kanssa jatkui vuonna 2023 kotimaan syrjäytymisvaarassa olevien lasten tukemiseksi. Saimme tukea myös muun muassa seuraavilta säätiöiltä: **Eileen Starckjohann** ja **Thelma Starckjohann-Bruun Säätiö**, **Karl ja Fiina Ojansuun säätiö**, **Rantapolku-säätiö sr.** ja **Urheiluopistosäätiö**.

KUVA: MIRA AHLSTEDT / PELASTAKAA LAPSET

HalpaHalli tavarantoimittajineen lahjoitti 50 000 euroa Eväitä Elämälle -ohjelmallemme. Kuvassa takana vasemmalta Elina Tolonen ja Kalle Raunio, Airam sekä Kim Bergström, Unilever. Keskellä Janne Ylinen, HalpaHalli, Hanna Markkula-Kivisilta, Pelastakaa Lapset sekä Sanna Tapio, Varta ja edessä Kokkolan Pallo-Veikkojen T11-joukkuetta edustavat pelaajat Kaisla Emmes ja Laura Laasanen.

LAPSILLA ON OIKEUS ELÄÄ, OPPIA JA SAADA SUOJELUA

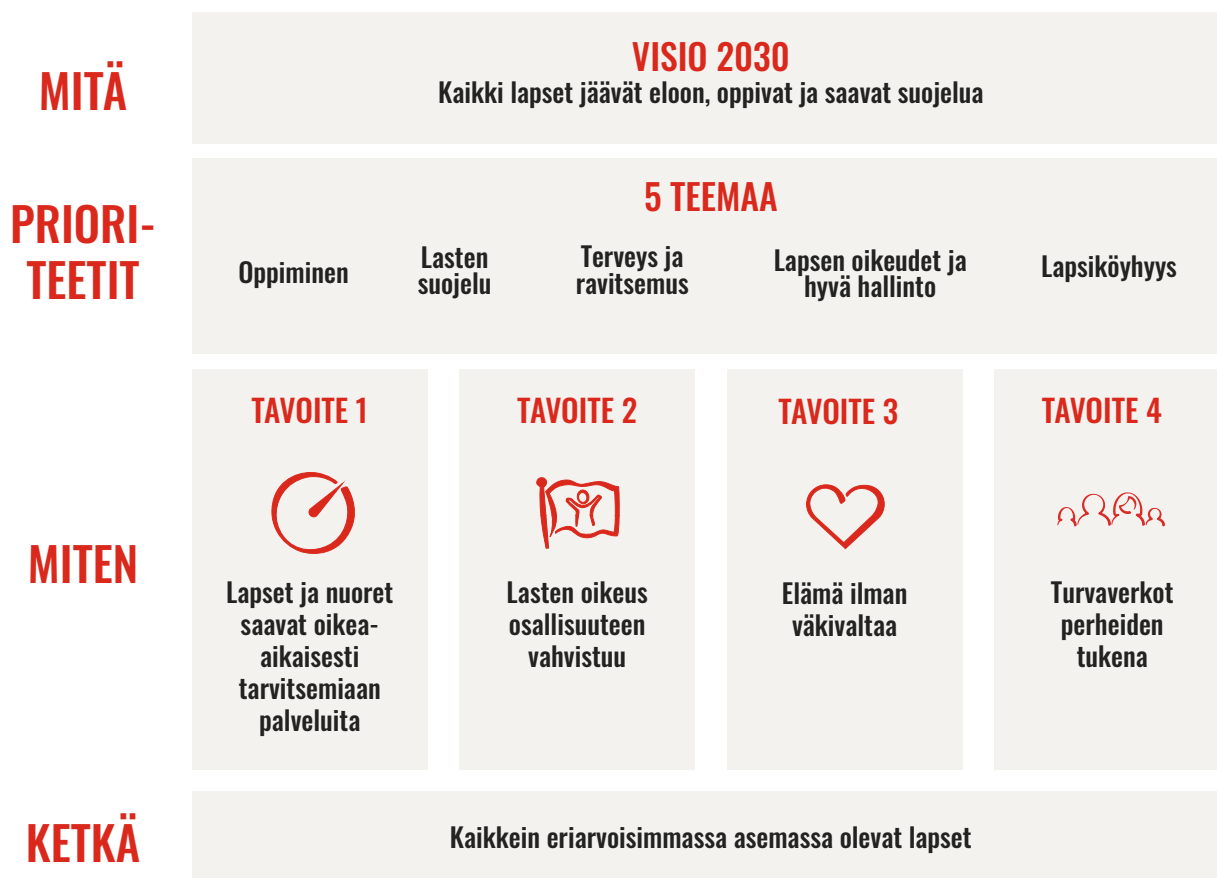
Pelastakaa Lasten pitkän tähtäimen globaali visio on, että kaikki lapset jäävät eloon, oppivat ja saavat suojelua. Tämän tavoitteen ohjaamana kansainvälinen liikkeemme tavoitti **yli 47,4 miljoonaa** lasta vuonna 2023.

Suomen Pelastakaa Lapsilla teimme vuonna 2023 työtä globaalin visiomme ohjaamana neljän strategisen tavoitteen saavuttamiseksi. Tavoitimme kotimaan ohjelmissa **69 872** lasta ja kansainvälissä ohjelmissa **376 075** lasta.

Neljä tavoitettamme keskittyi erityisesti:

- lasten ja nuorten palveluiden saatavuuden edistämiseen
- lasten osallisuuden toteutumiseen
- lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseen
- lapsiköyhyyden vähentämiseen.

Seuraamme strategian toteutumista varmistaaksemme, että työmme on tuloksellista ja tehokasta. Vuosiraportissa kuvaamme paitsi työmme tavoittavuutta, myös sen vaikutusta. Haluamme varmistaa, että työllämme on konkreettisia ja pysyviä, positiivisia vaikutuksia lasten elämään. Näitä vaikutuksia kuvaamme tässä raportissa.

SIMA DIAB/SAVE THE CHILDREN

TAVOITE 1

LAPSET JA NUORET SAAVAT OIKEA-AIKAISESTI TARVITSEMIAAN PALVELUJA

Vastuu lasten ja nuorten sosiaalipalveluiden järjestämisestä siirtyi vuonna 2023 uusille hyvinvointialueille. Alueiden heikko taloustilanne on vaikuttanut palveluverkoston laajuuteen, ja supistuvat tai heikosti saavutettavat palvelut ovat vaikuttaneet perheiden hyvinvointiin.

Pelastakaa Lapset pyrkii vaikuttamaan, että Suomessa palvelujen ja varhaisen tuen piirissä olevat lapset saavat tarvitsemaansa ja heitä parhaiten tukevaa palvelua joko Pelastakaa Lasten toiminnassa tai muussa sopivassa palvelumuodossa.

Tarjoamme varhaista tukea perheille, nuorten hyvinvointia tukevia digitaalisia palveluita sekä lastensuojelupalveluita yhteisten laatukriteerien mukaisesti. Lapsen etu on aina ensisijainen työtämme ohjaava voima.

Strategiakaudella pyrimme Suomessa kehittämään toimintojamme ja palvelujamme niin, että ne edistävät entistä tehokkaammin lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia.

Humanitaarinen, elämää pelastava työmme ympäri maailman merkitsee myös pääsyä elintärkeiden peruspalvelujen äärelle.

Pelastakaa Lasten tukemien humanitaaristen hankkeiden keskiössä on hädänalaisten lasten ja perheiden terveyden ja ravitsemuksen edistäminen paitsi terveystalvuuksia vahvistamalla myös vanhempien kouluttamisen avulla. Humanitaarisella työllämme pyrimme myös edistämään lasten pääsyä koulutuksen piiriin hauraissakin olosuhteissa, kuten Ukrainassa ja Sudanissa.

Laadukkaita palveluita lapsille ja nuorille – kotimaassa ja maailman kriiseissä

NÄIN ME SEN TEEMME:

- Järjestämme lastensuojelupalveluita lapsen etu edellä ja voittoa tavoittelemattomana hyvinvointialueilla.
- Tarjoamme lapsille ja perheille varhaista tukea haastavissa elämäntilanteissa, ja vapaaehtoisemme tukevat lapsia ja perheitä monella tavalla.
- Nuorille tarjoamme turvallista keskusteluseuraa ja tukea verkossa.
- Tuemme perheitä kriisialueilla, tarjoamme Lapsiystävällisiä tiloja konflikteja ja kriisejä kohdanneille lapsille ja autamme lapsia takaisin kouluun.
- Humanitaaristen kriisien keskellä tarjoamme terveyspalveluita haastavissa ympäristöissä.

50%

toiminnoistamme ja palveluistamme edistimme lasten ja nuorten pääsyä heille tärkeiden palveluiden piiriin edellistä vuotta nopeammin. Pystyimme tarjoamaan Pelastakaa Lasten lomakoti-, sporttikummi- ja tukihenkilötoimintaa aikaisempaa useammalle lapselle ja nuorelle aiempaa nopeammin.

96%

Pelastakaa Lasten lastensuojelupalveluiden asiakkuuksista lasten osallisuus toteutui laatulupauksen mukaisesti. Keskeinen osa palveluiden laatulupauksia on lasten osallisuudentoteutuminen. Laatulupaukset liittyvät muun muassa lapsen tapaamiseen ennen tukiperheen valintaa ja lapsen toiveiden ja tarpeiden kirjaamiseen valinnan yhteydessä sekä lapsen tapaamiseen sijaisperhekotikäynnillä ja lapsen kuulemiseen ja palautteen keräämiseen.

141 455

Lasten määrä, jotka ovat päässeet kouluun, saaneet terveyspalveluita tai ruoka-apua Pelastakaa Lasten kautta humanitaarisia kriisejä kohdanneissa Sudanissa ja Ukrainassa, ulkoministeriön ja EU:n tuella.

Ukrainalaisten nuorten tukena Suomessa

Ukrainasta on saapunut pakolaisia Suomeen sodan kiihdyttyä maassa yli kaksi vuotta sitten. Vastaanottokeskuksista on puuttunut lapsille ja nuorille tärkeät mahdollisuudet harrastaa ja viettää vapaa-aikaa, joten Pelastakaa Lasten valmiustyö sekä Suomen suurin nettinuorisotalo Netari yhdistivät voimansa auttaakseen sotaa paenneita lapsia ja nuoria.

Etenkin vastaanottokeskuksissa asuvat nuoret kaipaavat omaa, heille suunnattua aktiviteettia.

Keväällä 2023 Salon vastaanottokeskuksessa järjestettiin nuorille suunnattua Nuorisoystävällinen tila -toimintaa. Nuorten omien toiveiden mukaisesti nuorisoystävällisessä tilassa oli monipuolista tekemistä, kuten pelailua, kisailua, askartelua ja yhteisiä keskusteluja.

KESKUSTELUTUKEA UKRAINALAISNUORILLE

Pelastakaa Lasten ylläpitämässä nettinuorisotalo Netarissa jatkettiin ukrainalaisille nuorille suunnattua chat-palvelua. Ukraina-tukichatista Suomeen saapuneet ukrainalaiset lapset ja nuoret saivat etänä tukea, apua, tietoa ja neuvontaa omalla kielellään.

Tukichat tarjosi nuorille mahdollisuuden keskustella turvallisten aikuisten kanssa Telegram -sovelluksessa maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin. Nuoret keskustelivat palvelussa muun muassa yksinäisyydestä, mielenterveyden haasteista, perhe- ja kaverisuhteista, harrastusmahdollisuuksista sekä opinto- ja työelämään liittyvistä aiheista.

Salon ja Kirkkonummen vastaanottokeskuksissa järjestimme nuorille suunnatut työpajat, joissa esiteltiin Pelastakaa Lasten ukrainan- ja venäjänkielisen tukichatin toimintaa. Tukichatin vapaaehtoiset olivat mukana kertomassa chatin toiminnasta, ja nuoret saivat ladata sen puhelimiinsa sekä harjoitella yhdessä sen käyttöä.

Suurin osa työpajoihin osallistuneista nuorista koki tukichatin hyväksi ja aikoi käyttää sitä jatkossakin. Nuoret myös kokivat, että työpaja oli hyödyllinen ja mielenkiintoinen, koska sieltä sai tietoa erilaisista harrastusmahdollisuuksista sekä muista vapaa-ajan aktiviteeteista.

KUVA: PELASTAKAA LAPSET

Mikä on Lapsiystävällinen tila

Lapsiystävällinen tila on Pelastakaa Lasten eri puolilla maailmaa käyttämä toimintamalli lasten tukemiseksi erilaisissa katastrofi- ja kriisitilanteissa.

Tiloissa lapset saavat olla lapsia ja osallistua erilaisiin aktiviteetteihin, kuten leikkiin, pelaamiseen ja askarteluun turvallisten aikuisten ohjauksessa. Leikki auttaa lapsia löytämään iloa ja merkityksellistä tekemistä vaikeissakin olosuhteissa.

Olemme hyödyntäneet toimintamallia myös Suomessa esimerkiksi vastaanottokeskuksissa ja Ukrainan sodan sytyttyä Länsisatamassa, jossa olimme ottamassa Ukrainasta paenneita lapsia ja perheitä vastaan.

Tiloissa apua ja psykososiaalista tukea tarjoavat koulutetut ammattilaiset ja vapaaehtoiset.

Ei kannata hautoa ikäviä asioita yksin – digifrendit tukevat nuoria

Iida toimii Pelastakaa Lasten nettinuorisotalo Netarin valmentamana digifrendinä eli aikuisena, jolla on aikaa jutella tukea kaipaavan nuoren kanssa.

Kaikilla nuorilla ei ole luottoystävää, jolle tunteistaan ja ajatuksistaan voisi avautua. Lisäksi sosiaalinen media ei ole turvallisin paikka nuorelle etsiä juttuseuraa sattumanvaraisesti.

Pelastakaa Lasten Digifrendi-toiminnan lähtökohtana on tarjota turvallista, valmennettua keskustelutukea 15–20-vuotiaille nuorille. Digifrendeinä toimii eri-ikäisiä aikuisia.

Iida itse varttui maaseudulla, jossa kaverit asuivat kaukana. Yksin oleminen olisi saattanut olla tosi ahdistavaa teini-ikäiselle, ellei someviestein olisi voinut pitää yhteyttä kavereihin. WhatsAppin käytöstä sukeutui lidalle luonteva tapa pitää yhteyttä.

Opiskellessaan yhteisöpedagogiksi tuntui Digifrendi-valmennukseen osallistuminen lidasta luontevalta.

”Tässä vapaaehtoistoiminnassa on tärkeää muistaa, mistä nuoren kanssa viimeksi on puhuttu ja olla läsnä siinä hetkessä, kun jutellaan. Toisen asioiden muistaminen osoittaa kiinnostusta”, lida sanoo.

Yhteydenpitokertoja digifrendin kanssa on yhteensä kymmenen. Yhteyttä pidetään nuorten toiveiden

mukaisesti. Nuori päättää tekstaillaanko, puhutaanko puhelimitse vai videoyhteydellä.

”On tämä vähän sellaista arjen yhdessä opettelua myös. Kaikki nuoret eivät hallitse kalenterin käyttöä. Tapaamisia saattaa unohtua tai nuoren pitäisikin olla jo toisaalla, kun tapaamisemme alkaa”, lida sanoo.

Mikäli keskusteluissa nuoren kanssa digifrendillä herää huoli nuoren turvallisuudesta tai hän itse kokee, että tarvitsee tukea, Pelastakaa Lapset tarjoaa tukea myös digifrendille. On mahdollista, että jollakulla nuorella menee jo liian huonosti, jotta pelkkä keskustelu vapaaehtoistoimijan kanssa olisi riittävä apu. Tähänkin on varauduttava.

Valtaosallanuorista on kuitenkin ollut mielessään asioita, joista he ovat kokeneet olevan hyvä puhua juuri ulkopuoliselle.

”Minä en neuvo. Kuuntelen ja pohdin ja tarjoan näkökulmia. Jos esillä on sellainen juttu, josta itsellä on jotain kokemusta, voin kertoa, miten vastaavan tilanteen aikanani ratkoin”, lida sanoo.

Systeeminen työote vakiintui perhehoidon tuen työmuodoksi

Pelastakaa Lasten perhehoidon tuen työssä systeeminen työote on vuoden 2023 aikana vakiintunut tuen muodoksi, joka on käytössä kaikkialla toiminnassamme. Perhehoidon työntekijän perustehtävä Pelastakaa Lapzilla on tukea lapsen elämää perhehoidossa tukemalla sijaisvanhempia. Systeemisen työotteen tavoite on tukea perhehoitajaa onnistumaan tehtävässään.

Systeeminen työote korostaa vuorovaikutuksen merkitystä ja vahvistaa ammattilaisten sekä tuettavan perheen työskentelyä kohti yhteistä tavoitetta.

Tavoitteena on selkeyttää perheen kokemusta omasta tilanteestaan ja saada aikaan jaettu ymmärrys, että perhe on systeemi, jossa kaikki osat vaikuttavat toisiinsa. Näin lasten ja perheiden osallisuus ja toimijuus vahvistuu, ja syntyy mahdollisuus aitoon muutokseen lapsen ja perheen tilanteessa.

Pelastakaa Lapilla tunnistamme, että perhehoidossa

olevan lapsen elämässä on tavanomaista rikkaampi suhteiden joukko. Lapselle merkityksellisiä suhteita esiintyy niin biologisen perheen ja suvun kanssa kuin sijaisperheen ja tämän suvun kanssa sekä näiden välillä.

Lisäksi perhehoidossa olevan lapsen suhteisiin kuuluu eri viranomais- ja asiantuntijatoimijoita.

Systeemisen työotteen avulla olemme pystyneet vahvistamaan perhehoitajaa työssään vaikeissakin tilanteissa. Perhehoitajan kautta koko lapsen elämänpiiri on saanut tukea ja esimerkiksi perhehoitajan ja lapsen huoltajien välinen yhteistyö on parantunut. Systeemisen työotteen avulla olemme onnistuneet tukemaan perhehoitajaa vaativassa tehtävässään, siten että lapselle merkitykselliset suhteet ovat voineet säilyä ja eheytyä.

Kun tuemme perhehoitajaa työssään, tuemme samalla lasta ja hänen koko elämänpiiriään.

Tukiperhe toi elämään elämäniloa, itsenäisyyttä ja rohkeutta

Johannan kohdalla tarve tukiperheeseen aktivoitui vuorokauden kriisisijoituksesta, jolloin hän sai lastensuojelun asiakkuuden.

”Olin ainoa lapsi. Oirehdin. Tunsin isosti, osaisin manipuloida ja pyörittää vanhempiani pikkusormen ympärille. Lisäksi olin myös vasta aivan lapsi, ja liian yksin”, Johanna, 19, sanoo tänään.

Tukiperhe ei ole terapisuhde, eikä lasta koeteta korjata. Tukiperhe voi kuitenkin parhaimmillaan eheyttää ja parantaa lapsen itsetuntemusta. Se voi myös osoittaa vaihtoehtoisia tapoja suhtautua ja toimia arjessa. Säännölliset tapaamiset ja lapsen tarpeiden mukaan vietetyt viikonloput opettavat tuntemaan itse kunkin tavan viihtyä ja tulla toimeen.

Johanna kertoo mieltuneensä siihen, että tukiperheessä oli nukkumaanmenoajat, iltapesurituaalit ja kaikki nukkuivat omilla sängyissään, eikä karkkipäivä ollut joka päivä vaan vain lauantaina.

”Samalla minua hämmänsi heidän elämäntavassaan se, kuinka kaikista tuntui olevan ihan luontevaa, että olin heillä. Myös mummista ja papasta oli luontevaa, että kuljin muiden mukana. Juuri tämä ihmisten tapa olla yhdessä alkoi rohkaista minua ulos kuolestani ja menemään heidän tunnelmiinsa mukaan”, Johanna muistelee.

HÄPEÄ HELPOTTAA

Kuitenkin Johannan elämä tukiperheen ulkopuolella kului ajoittain hyvinkin ahdistavissa tunnelmissa. Koulukiusaamisesta hän ei kertonut. Lupaukset lintaamisen lopettamisesta eivät pitäneet. Iän karttuesa vain itsensä satuttamisen kipu tuntui huojentavan paha oloa.

Johanna kulki epämääräisen pahan olonsa kanssa eteenpäin, kunnes tilanne kulminoitui. Eteen tuli se päivä, jolloin hän ei vain kyennyt pitämään mustan möykyn salaisuutta sisällään. Siitä hetkestä alkoi todellinen toipuminen.

Johannan perimmäinen paha olo saattoi tulla nähdyksi vasta, kun tukiperhekuukausia oli kulunut useampi.

”Olen niin kiitollinen siitä, että minulla on tukiperheäiti ystävänäni. Puhuin ja itkin. Hän kuunteli, itki kanssani ja toisti, miten tärkeä olen hänelle. Pystyin ensi kertaa ottamaan vastaan sen, kuinka halaus voi olla täynnä rakkautta ja lohtua.”

KUVAT: MOSSAB HASSOUNA

Turvallinen syntymä pakolaisleirillä

Sudanissa on tällä hetkellä enemmän maan sisäisiä pakolaisia kuin missään muualla maailmassa. Yli 10 miljoonaa ihmistä on joutunut jättämään kotinsa konfliktin takia, ja konfliktin eskaloituminen huhtikuussa 2023 pahensi tilannetta entisestään.

Konfliktista ja pakolaisuudesta kärsivät erityisesti raskaana olevat naiset, koska he eivät pääse käsiksi raskaudelle ja synnytykselle elintärkeisiin terveyspalveluihin.

Limon on 65-vuotias kättilö. Hän työskentelee Pelastakaa Lasten tukemassa terveyskeskuksessa pakolaisleirillä Sudanin Madinassa. Pakolaisleirillä asuu paljon konfliktia paenneita perheitä ja terveyspalveluista on pulaa.

Limon on itse joutunut lähtemään kotiseudultaan konfliktia paken kaks vuotta sitten, joten hän ymmärtää hyvin naisten kokeman tuskan.

”Rakastan työtäni. Saan auttaa naisia, joilla ei ole mahdollisuutta päästä tavalliseen terveydenhuoltoon. He tarvitsevat palveluita ja hoitoa raskauden sekä synnytyksen aikana riippumatta siitä, missä ja millaisissa olosuhteissa asuvat.”

Limon aloitti uransa perinteistä lääketiedettä harjoittavana kättilönä kotikylässään ja näki jo silloin, minkälaisia haasteita naiset voivat synnytyksen aikana kokea.

”Siskoni oli kättilö, ja pyysi minua auttamaan häntä. En-

simmäinen synnytys kesti neljä tuntia ja äidillä oli kovat kivut. Kun vauva vihdoinkin syntyi terveenä, minäkin olin onnellinen ja helpottunut. Siitä lähtien olen halunnut olla kättilö.”

Vaikka perinteistä tietoa ja taitoa kättilön työstä onkin kulkeutunut sukupolvelta toiselle, Limon halusi kehittää taitojaan ja suorittaa virallisen kättilön sertifiikaatin. Niinpä hän koulututtui kättilöksi vuonna 2015.

”Olin innokas oppimaan ja kehittämään taitojani. Prioriteettini on aina ollut varmistaa, että naiset ja heidän vauvansa ovat turvassa.”

Vuonna 2022 elämä muuttui, kun konflikti riisti Limonin ja sadat tuhannet muut sudanilaiset pois asuinsijoiltaan. Kun Limonia tilanteen vakauduttua pyydettiin töihin terveyskeskukseen Madinaan, hän ei epäröinyt.

”Nyt työskentelen täällä pakolaisleirillä. Haluan auttaa konfliktin takia kärsiviä naisia niin paljon kuin voin. Nämä naiset tarvitsevat terveydenhuoltoa siinä missä muutkin naiset. Riski äidin tai vauvan kuolemaan on ilman hoitoa erittäin korkea.”

Vaikka olosuhteet ovat haastavat, Limon tekee kaikkensa päästäkseen töihin. Häätätilanteen sattuessa keskellä yötä hän varmistaa saapuvansa ajoissa paikalle kävellen, mopolla, autolla tai vaikka aasin kuljettamana.

Limon kertoo, että yksikään nainen tai vauva ei ole menehtynyt sinä aikana, kun hän on ollut terveyskeskuksessa töissä. Vaikeistakin synnytyksistä on selvitty.

Limon toteaa, että Pelastakaa Lasten tuki terveyskeskukselle on ollut tärkeää. EU:n rahoittama hanke varmistaa tarvittavien lääkkeiden ja välineiden jatkuvan toimituksen terveyskeskukseen.

Haastattelija: Khalid Abdulfattah

Terveydenhuoltoa Sudanissa

EU:n humanitaarisen avun (ECHO) rahoittamana tuemme terveyskeskusta muun muassa lääkintätarvikkeilla ja välttämättömillä lääkkeillä.

132 483 haavoittuvassa asemassa olevaa ihmistä saa ilmaista, hengenpelastavaa terveydenhuoltoa viidessä osavaltiossa Sudanissa.

TAVOITE 2

LASTEN OIKEUS OSALLISUUTEEN VAHVISTUU

Yksi keskeisimmistä lapsen oikeuksista on lapsen mahdollisuus osallistua itseään koskeviin asioihin, toimintaan ja päätöksiin. Pelastakaa Lapsilla pyrimme arvioimaan jatkuvasti sitä, miten aidosti tukemme piirissä oleva lapsi on osallinen omissa asioissaan ja prosesseissaan.

Tavoitteemme on, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta ja siitä, että hän voi aidosti osallistua toiminnan kehittämiseen. Lapsen osallisuus ei voi toteutua, jos lapsen elämään vaikuttavat aikuiset eivät näe sitä tärkeänä ja merkittävänä lapsen kehityksen, kasvun ja hyvinvoinnin kannalta.

Siksi vahvistamme ammattilaisten, viranhaltijoiden, päättäjien ja vapaaehtoisten sekä lapsen läheisten ymmärrystä osallisuudesta strategiakautemme aikana.

Pilotoimme ja testaamme lapsiystävällisiä käytäntöjä osallisuuden vahvistamiseksi ja laadimme opitun pohjalta käytännöllisiä oppaita ja ohjeistuksia hyväksi havaituista toimintamalleista ja -keinoista lapsen osallisuuden vahvistamiseksi.

Vaikutamme siihen, että pienimpien ja erityisen haavoittavassa asemassa olevien lasten osallistuminen ja kuuleminen toteutuu entistä paremmin arkiyhteisöissä, lapsiperheiden palveluissa ja lapsia koskevia päätöksiä tehtäessä.

Lasten osallistaminen ja osallistuminen on tärkeä osa lastenoikeusperustaista työtämme myös kansainvälisessä toiminnassa.

Länsi-Afrikan lastensuojeluhankkeissamme lapset ovat voineet kertoa kokemuksistaan ja haasteistaan sekä arvioida toimintaamme AskKids-sovelluksella, jonka olemme kehittäneet.

Sambiassa ja Somalimaassa perustimme lasten oikeuksien ryhmiä, joissa on opittu yhdessä muun muassa miten lapset voivat vaikuttaa lapsiin kohdistuvan väkivallan vähentymiseen sekä fyysisessä elinympäristössä että internetissä.

Vahvistamme kehitysyhteistyömme avulla myös vammaisten lasten osallisuutta yhteiskuntaan, koulutukseen ja kokonaisvaltaiseen elämään, yhteistyössä vammaisjärjestöjen kanssa.

Kaikilla lapsilla oikeus osallisuuteen

NÄIN ME SEN TEEMME:

- Vahvistamme lapsen kuulemista ja palveluiden kehittämistä yhdessä lasten kanssa lapsiperheille suunnatuissa palveluissa.
- Kehitämme lapsiystävällisiä keinoja kysyä ja kerätä palautetta lapsilta ja koulutamme ammattilaisia lasten osallisuudesta.
- Kuulemme lasten ja nuorten kokemuksia, ja välitämme tietoa päätöksentekoon sekä tuemme heidän mahdollisuuksiaan vaikuttaa.
- Lasten osallisuus on keskeinen osa kaiken työmme suunnittelua, toteutusta, seurantaa ja arviointia.

76 %

on se osuus Pelastakaa Lasten kotimaan toiminnoista ja palveluista, joissa on tehty kehittämistyötä yhdessä lasten kanssa. Lasten kanssa on kehitetty esimerkiksi Lapsen oikeuksien dialogi- menetelmää, ja nuorten kanssa väkivaltaisen ekstremismin ja radikalisoitumisen ennaltaehkäisyä. Lastenkodeissa lapset ovat olleet mukana kehittämässä yksiköiden toimintaa.

53 %

Pelastakaa Lasten kotimaan toiminnassa mukana olevista lapsista kertoi kokevansa osallisuutta. Osallisuuden toteutumista kysyttiin lapsilta muun muassa näin: Voitko vaikuttaa siihen, mitä toiminnassa tehdään? Pystytkö puhumaan toiminnassa haluamistasi asioista? Onko sinun toiveitasi kuunneltu? Tunnetko olosi turvalliseksi toiminnassa?

95 %

lapsen osallisuuden avainkriteereistä täyttyi Pelastakaa Lasten kansainvälisessä työssä vuonna 2023. Vuonna 2022 avainkriteereistä täyttyi 88 %. Kriteereitä tarkasteltiin esimerkiksi seuraavien kysymysten kautta: Jaettiin tietoa työstämme lapsiystävällisessä muodossa? Otettiin työstämme saadut palautteet huomioon päätöksenteossa hankkeiden kehittämiseksi? Saivatko lapset ja yhteisöt tietoa palautteensa vaikutuksista?

Lasten asiakaskokemus palvelujen kehittämisen ytimeen - lapsikeskeinen palvelumuotoilu

Lapsilla ei ole riittävästi mahdollisuuksia osallistua heitä koskevien palvelujen kehittämiseen. Lasten osallistuminen on riippuvaista aikuisista, jotka määrittelevät mihin ja ketkä lapset voivat vaikuttaa.

Pelastakaa Lapset on mallintanut lapsikeskeisen palvelumuotoilun lasten asiakaskokemuksen kuulemiseksi ja palvelujen kehittämiseksi yhdessä lasten kanssa. Lapsikeskeinen palvelumuotoilu hyödyntää palvelumuotoilun periaatteita ja käytänteitä, mutta tuo lapsikeskeisyyden keskeiseksi osaksi prosessia.

Käytämme lapsille ominaisia tapoja kuten sadutusta, leikkiä, rakentelua, askartelua, kuvakortteja ja pelejä, jotta lapset voivat kertoa kokemuksistaan ja tarpeistaan. Teimme vuoden aikana kolme lapsikeskeisen palvelumuotoilun kehittämiskokeilua. Niiden tavoitteena oli parantaa lasten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa heitä koskeviin palveluihin sekä lisätä ammattilaisten osaamista lasten kanssa kehittämiseen.

LUOMASSA JA KOKEILEMASSA LAPSIYSTÄVÄLLISIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

Loimme kokeiluissa lapsiystävällisiä käytäntöjä lapsen asiakkuuden eri vaiheisiin. Huomioimme lasten mahdollisuuden saada tietoa palveluista, kertoa kokemuksistaan ja tarpeistaan palvelun aikana, antaa palautetta ja kehittämis ehdotuksia sekä arvioida onnistumisia.

Forssassa tavoitteena oli 7.-luokkalaisten osallisuuden varmistaminen lasten kasvuympäristöissä. Kokeilun lopputuloksena syntyi lasten tuottamaa tietoa osallisuuden ja vaikuttamisen tarpeista sekä toimivista kysymisen tavoista.

Teimme lasten tiedon perusteella suunnitelman säännölliseen kuulemiseen lasten testaamalla menetelmillä. Kokeilun jälkeen toimintatapamuutokset edistivät lasten osallisuutta kunnan eri toimialoilla.

Toisessa kokeilussamme kehitimme lapsiystävällisen kirjaamistavan Ensi- ja turvakotien liiton ero- ja väkivalta-työssä. Lapset osallistuivat aktiivisesti antamalla ideoita ja tietoa kirjaamisen kehittämiseen, ja lopputuloksena syntyi selkeä ohjeistus lapsiystävällisestä kirjaamisesta.

Helsingin kaupungin lastensuojelun avopalveluissa toimimme palvelussa olevien lasten asiakaskokemuksta näkyväksi ja kehitimme lapsiasiakkaille suunnattua viestintää. Tuotimme lasten kokemusten ja ehdotusten pohjalta esitteet, joiden avulla lastensuojelusta voi viestiä lapsille ymmärrettävällä tavalla. Niitä testasimme sosiaalityössä lasten, vanhempien ja sosiaalityön ammattilaisten kanssa.

LAPSIKESKEISEN PALVELUMUOTOILUN TULEVAISUUS LAPSI- JA PERHEPALVELUISSA

Yhteensä 90 lasta oli aktiivisesti mukana kehittämässä palveluita lapsikeskeisen palvelumuotoilun kokeiluissa. Kaikissa kolmessa kokeilussa lasten tuottama tieto hyödynnettiin lopputuotoksissa ja kumppanit pystyivät kehittämään toimintaansa sen pohjalta.

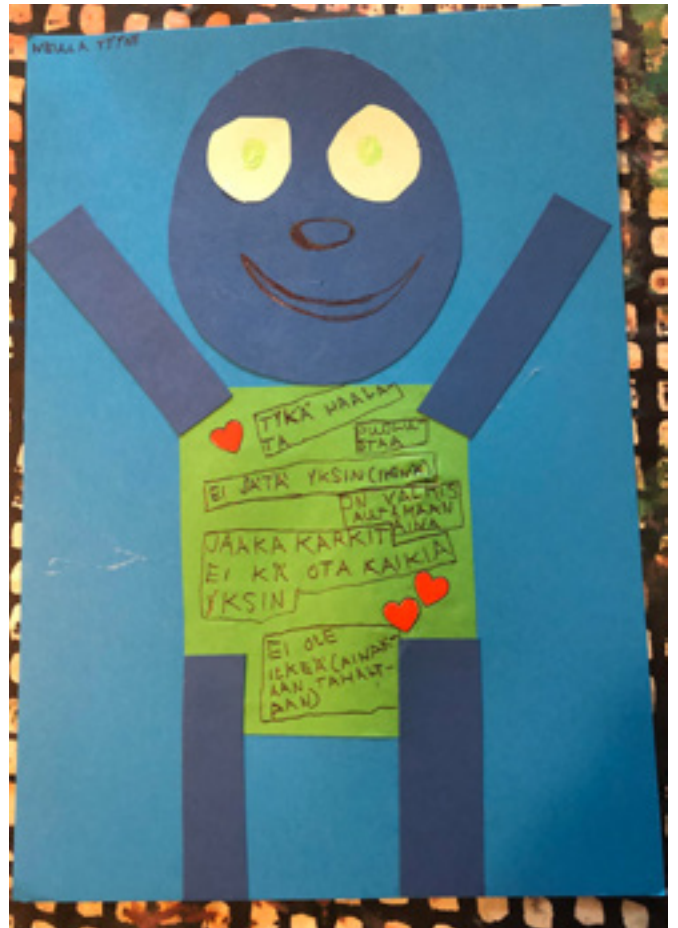
Lasten kokemukset osallistumisesta olivat palautteen perusteella myönteisiä: lapset kokivat toimintatavat ymmärrettäviksi ja kivoiksi. He saivat konkreettisesti olla kehittämässä lapsiystävällisiä toimintatapoja, ja vaikuttaa mitä asioita palveluissa pitäisi muuttaa tai kehittää.

Yhteiskehittämisessä on olennaista kokemus, joka lapselle syntyy. Kokemusta arvioitiin palvelumuotoilupilotteihin osallistuneiden lasten kanssa. Kyselyyn vastanneista lapsista 80 % suosittelisi toteutettua kehittämisen tapaa muillekin lapsille.

Piloteissa oli mukana 41 ammattilaista lasten palveluista ja toiminnoista. Palautekyselyn perusteella mukana olevien ammattilaisten osaaminen ja ymmärrys lasten osallisuudesta vahvistuivat. Kyselyyn vastanneista 92 % sanoo huomioivansa lasten tarpeet aiempaa paremmin kehittäessään palveluita.

Palvelumuotoilun ja kokeilujen tuloksia voi hyödyntää tulevaisuudessa laajasti lapsi- ja perhepalveluissa.

Oppeja ja tuloksia on jaettu järjestön verkkosivuilla ja lapsikeskeisen palvelumuotoilun verkkokoulutuksessa ammattilaisille. Tavoitteenamme on tehdä lapsikeskeinen palvelumuotoilu entistä tunnetummaksi ja helpommin sovellettavaksi kaikille lasten parissa työskenteleville.

KUVAT: PELASTAKAA LAPSET

KUVAT: PELASTAKAA LAPSET

Kaivostoiminnan vaikutukset lapsiin ja lapsityö Sambiassa

Teemme Pelastakaa Lapsilla näkyväksi haitallista lapsityötä, sekä nostamme esiin lasten kokemuksia ja näemyksiä heidän työolosuhteistaan.

Sambiassa arvioidaan kymmenien tuhansien lasten tekemän kaivoksilla työtä, joka on heille henkisesti, fyysisesti, sosiaalisesti tai moraalisesti vaarallista ja haitallista. Työ estää lapsia käymästä koulua tai rajoittaa koulunkäyntiä, koska työpäivät ovat liian pitkiä ja työ raskasta. Kaivostoiminta on yksi lapsille erityisen vaarallisista aloista.

Kitwen kaupunki sijaitsee Sambian Kuparivyöhykkeellä. Maakunta on tunnettu kuparista ja muista mineraaleista.

Pelastaa Lapset on tavannut lapsia, jotka etsivät käsin Kitwen Mustan vuoren kaatopaikalta mineraaleja, kuparia ja kobolttiasinne kaadetun mineraalikuonan keskeltä. Lapset ovat olosuhteiden pakottamina mukana kaivostoiminnassa.

Työssään lapset ovat alttiina sanalliselle, emotionaaliselle, fyysiselle ja jopa seksuaaliväkivallalle.

Lapset ovat vaarassa pudota avoimiin kaivoskuiluihin, jäädä niihin loukkuun tai loukkaantua sortuvissa tun-

neleissa. He altistuvat terveysriskeille ja ovat vaarassa loukkaantua huonon tekniikan vuoksi, sillä koneita ei käytetä juuri lainkaan.

Mustalla vuorella kuparia ja kobolttia etsi alkuaan paikallinen nuorten jengi, mutta viime vuosina työtä on alettu toteuttaa myös nuorten ja naisten muodostamina osuuskuntina.

Vaikka oikeudesta pääosin käsin tehtävään mineraalien etsintään on taisteltu eri osapuolten kesken, kaikki tahot palkkaavat haavoittuvassa asemassa olevia alueen lapsia kaivostoimintaan.

Pelastakaa Lasten haastattelemat tytöt ja pojat olivat iältään 11–18-vuotiaita. He kertoivat kaivostoiminnan useista kielteisistä vaikutuksista. Lapset olivat esimerkiksi jättäneet koulun kesken tai heidän koulunkäyntinsä oli epäsäännöllistä ja koulumenestys vaatimatonta.

Tapaustutkimukset paljastivat, että useimpien lasten työssäkäynti oli välttämätöntä kodin köyhyyden vuoksi. Lapset osallistuvat perheensä elättämiseen harjoittamalla mineraalien poimintaa, mutta tekemällä lisäksi muuta keksimäänsä myyntityötä.

Joissakin tapauksissa lapset olivat menettäneet joko toisen tai molemmat vanhempansa.

"Yskimme aina kaivoksen jakeluautojen savukaasujen ja pölyn takia. Meille tulee aina yskää."

Mwelwa, 13-vuotias tyttö

"Mustalla Vuorella ollessani näen kaivoksella työskentelevien nuorten ja aikuisten juovan, tupakoivan ja käyttävän loukkaavaa kieltä. Lisäksi toiset tappelevat ja loukkaavat minua, mikä on todella vaikuttanut minuun henkisesti. Ihailen ystäviäni, jotka käyvät joka päivä koulua oppiakseen, jotta heillä olisi parempi tulevaisuus."

Mike, 11-vuotias poika

Lähes jokainen lapsi toivoi, että viranomaiset tukisivat heidän vanhempiaan tai huoltajiaan, jotta perhe voisi aloittaa pienimuotoista liiketoimintaa toimeentulon turvaamiseksi. Ja että lapset voisivat jatkaa koulunkäyntiä.

"Työskentelen isäni kanssa. Sadekauden aikana on aina vaikea työskennellä. Mustalla vuorella olevat mineraalit sisältävät happoa, joka sateella polttaa jalkojani. Joudumme ajoittain käyttämään muovia suojaamaan jalkojemme, jotta mineraalimalmien happo ei polttaisi meitä."

Mulenga, 17-vuotias poika

Lapsityön taustat ovat moninaiset, ja ratkaisujen löytämiseenkin tarvitaan yhteistyötä eri tahojen kanssa. Pe-

lastakaa Lapset on osallistanut lapsia tiedon ja kokemuksen keräämisessä. Keskusteluun on tärkeä nostaa lapsen näkökulmaa, joka muuten jäisi helposti kuulematta.

VAIKKA MAAILMA HALUAA KUPARIA, IHMISOIKEUDET TULEVAT ENSIN

Sambia on yksi maailman suurimmista kuparijalosteen tuottajista. Kupari on maailman kolmanneksi eniten käytetty metalli, ja sen kysynnän odotetaan kaksinkertaistuvan vuoteen 2035 mennessä. Kuparia tarvitaan uusiutuvien energiatuotantotekniikoiden, sähkömoottoreiden ja akkujen valmistukseen.

Kun pyrimme torjumaan ilmastonmuutosta siirtymällä fossiilisten polttoaineiden käytöstä vihreämpiin ja puhtaampiin energialähteisiin, meidän on samalla varmistettava, että se ei tapahdu lasten kustannuksella.

Maailman valtiot ovat sitoutuneet lopettamaan lapsityön kaikissa muodoissaan vuoteen 2025 mennessä. Aikaa on vajaa vuosi!

Kansainvälisen työjärjestö ILO:n arvion mukaan lapsityötä tekeviä on maailmassa 160 miljoonaa – noin joka kymmenes lapsi.

Mitä on lapsityö?

Lapsityövoimaa on kaikki työ, jota alle 15-vuotiaat lapset tekevät, lukuun ottamatta kevyttä työtä, jota voidaan tehdä kouluajan ulkopuolella vaarantamatta lapsen terveyttä ja turvallisuutta. Alle 18-vuotiaiden ei pitäisi koskaan tehdä haitallista työtä.

Miten käsitellä lapsen oikeuksia pienten tai haavoittavassa asemassa olevien lasten kanssa?

Tuimme Lapsilta opittua -kehittämiskokeilussa lastensuojelun ammattilaisia tunnistamaan dialogin mahdollisuuksia erityisesti pienten lasten ja haavoittavassa asemassa olevien lasten kanssa. Samalla opimme uusia tapoja käsitellä lapsen oikeuksia toiminnallisilla menetelmillä. Taidot vahvistavat lapsen oikeutta ja mahdollisuutta osallisuuteen.

Perhekuntoutusyksikköidemme Tyrskyn ja Suvikummun lapset osallistuivat kehittämiskokeiluun, jonka tuotoksena syntyi materiaali- ja tietopaketti perhekuntoutusyksiköiden ammattilaisille. Myös vanhemmat voivat käyttää materiaalia lapsen oikeuksien käsittelyyn erityisesti pienten lasten kanssa.

Paketti sisältää leikkejä, askarteluja ja keskusteluharjoituksia lapsen oikeuksien teemoista sekä havaintoja ja huomioita dialogisuuden edistämiseksi.

LEIKIN, ASKARTELUN JA TOIMINNAN KAUTTA OSALLISUUTEEN

Kehittämiskokeiluun osallistuneet lapset olivat 1–10-vuotiaita. Toimimme lasten kanssa leikkillisesti ja luovasti monin eri tavoin. Toiminnalliset tehtävät, askartelut ja pienimmillekin osallistujille sopivat leikit mahdollistivat eri-ikäisten lasten osallistumisen yhdessä.

Lapsen oikeuksia tunnistettiin esimerkiksi keräämällä tärkeimpiä asioita ”Hyvän elämän salkkuun”.

Lapset kertoivat, että hyvään elämään tarvitsee ainakin ruokaa, juomaa, vaatteita, tyynyn lepäämiseen, terveydenhoitoa ja hoivaa sekä rakastavia aikuisia.

Askartelemalla ”Kehu minua” -hahmo käytiin läpi lapsen oikeutta kasvaa onnellisuuden, rakkauden ja ymmärtämyksen ilmapiirissä ja vahvistettiin lapsen itsetunnon kehittymistä.

Toiminnallisten tuokioiden avulla tarkasteltiin myös lapsen oikeutta turvalliseen ja ikätasoiseen leikkiin. Lisäksi pohdittiin, minkälainen on kiva kaveri askartelemalla ”Robottiystävä”.

Lasten mielestä tekeminen ryhmässä oli kivaa. Ryhmässä käsiteltiin heistä tärkeitä asioita ja heitä kuunneltiin. Parhaana asiana lapset pitivät toiminnallisuutta: pehmolelujen heittäminen koriin ja Robottiystävän askartelua.

Kehittämiskokeilun aikana huomattiin, että kaikkein pienimmätkin lapset osaavat kertoa omista kokemuksistaan, kunhan kysymisen tavat ovat leikilliset ja havainnointi otetaan tietoisesti työvälineeksi.

LAPSEN OIKEUKSIA VOIDAAN KÄSITELLÄ KOKEMISEN JA TEKEMISEN KAUTTA

Esimerkiksi pienen lapsen oikeutta hoivaan ja hellyyteen käsiteltiin antamalla lapsille hoivaa ja havainnoimalla, miten lapset antavat hellyyttä esimerkiksi toisilleen tai vanhemmalleen.

Lapsilta opittiin myös, että dialogi ei aina edellytä puhumista. Lapset voivat kertoa asioista vaikkapa katsomalla silmiin, matkimalla toisia, hakeutumalla syliin, osoittamalla asioita sormella tai tekemällä askartelun tai toimimalla leikissä tietyllä tavalla.

Lapsen osallisuutta vahvistaa se, että hän saa itse määrittää, mitä asioita kertoo. Materiaalipaketti on perhekuntoutusyksiköillä jatkossa käytössä niin arjen kuntoutustyössä kuin erityisesti lapsen oikeuksien viikolla.

Näillä keinoin myös haavoittavassa asemassa olevien lasten oikeutta osallisuuteen edistetään luontevasti.

TAVOITE 3

ELÄMÄ ILMAN VÄKIVALTA

Lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa ei tule suvia. Kaikkien aikuisten, niin vanhempien, lastensuojelun parissa toimivien ammattilaisten kuin päättäjienkin on ymmärrettävä väkivallan aiheuttamat haitat lapsille.

Vahvistamme tällä strategiakaudella myös lasten omaa kapasiteettia tunnistaa ja puuttua väkivaltaan, radikalisaatioon ja kiusaamiseen. Kehitämme uudenlaisia digitaalisia työkaluja ja turvallisen toiminnan malleja lapsille ja nuorille.

Perhekuntoutuksessa, pakolaistyössä ja toiminnoissa, joissa työskennellään suoraan vanhempien kanssa, vahvistamme vanhemmuutta ja vanhempien ymmärrystä lasten kokeman väkivallan haitallisuudesta lapsen kasvulle ja kehitykselle.

Osallistamme lapsia kehittämään ratkaisuja väkivallan ja kiusaamisen vähentämiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi.

Vahvistamme lasten, vanhempien, läheisten ja lasten parissa toimivien ammattilaisten tietoisuutta seksuaalisen häirinnän ja seksuaaliväkivallan vaikutuksista sekä ennaltaehkäisystä. On tärkeää vahvistaa juuri vanhempien ymmärrystä seksuaaliväkivallan vaikutuksista lapsiin sekä auttaa heitä omaksumaan uudenlaisia toimintatapoja lastensa suojelemiseksi.

Työskentelemme johdonmukaisesti kaikilla Afrikan toiminta-alueillamme lastensuojelun palvelunohjauksen kehittämiseksi, sosiaalityöntekijöiden osaamisen vahvistamiseksi sekä psykososiaalisen tuen saatavuuden parantamiseksi. Opetamme vanhemmille väkivallattomia ja lasten kehitystä edistäviä kasvatustenelmiä.

Työmme perustuu maailmallakin viranomaistoimijoiden ja yhteisöjen omien olemassa olevien rakenteiden kehittämiseen, jotta tuloksellisuus olisi kestäväällä pohjalla.

Lapsiin kohdistuvan väkivallan on loputtava

NÄIN ME SEN TEEMME:

- Autamme vanhempia ja huoltajia sekä kokonaisia yhteisöjä ymmärtämään väkivallan vaikutukset lapsiin niin Suomessa kuin maailmallakin.
- Vaikutamme monella tasolla niin päättäjiin kuin viranomaisiin lapsiin kohdistuvan väkivallan ja seksuaaliväkivallan lopettamiseksi, ja lainsäädännön sekä lapsia suojelevien rakenteiden kehittämiseksi.
- Tuemme lastensuojelupalveluiden saatavuutta ja kehitämme ammattilaisten osaamista.
- Autamme poistamaan lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa sisältävää materiaalia verkosta ja vahvistamme ammattilaisten kykyä tunnistaa lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan vaikutuksia.
- Vahvistamme lasten kykyä toimia turvallisesti verkossa ja suojella itseään sekä toisiaan väkivallalta kaikissa ympäristöissä.
- Kehitämme keinoja nuorten radikalisaation ennaltaehkäisyyn, kohtaamme nuoria ja koulutamme ammattilaisia.

88 %

koulutuksiimme osallistuneista ammattilaisista kertoo hyötynensä antamastamme koulutuksesta lapsiin kohdistuvan väkivallan ennaltaehkäisyyn liittyen.

82 %

toimintaan osallistuvista lapsista kertoo tuntevansa olonsa turvalliseksi Pelastakaa Lasten toiminnoissa ja palveluissa.

77 %

tukemiemme ohjelmien tukemista virallisista lastensuojelupalveluiden tuottajista ja 17 % epävirallisista lastensuojelupalveluiden tuottajista Sambiassa, Somalimaassa, Norsunluurannikolla ja Burkina Fasossa täytti laatustandardit vuonna 2023. Vuonna 2022 virallisista lastensuojelupalveluiden tuottajista vain 21 % täytti laatustandardit ja epävirallisista lastensuojelupalveluiden tuottajista 5%. Laatutekijöitä ovat esimerkiksi lasten osallisuus, lasten turvaaminen prosesseissa, henkilökunnan osaaminen ja koulutustaso.

Suunnannäyttäjät ekstremismin vastaisessa työssä

Vihapuhe, väkivaltaiset asenteet ja ihmisryhmien välinen vihamielisyys nostavat tasaisin väliajoin huolta niin viranomaisten ja asiantuntijoiden kuin kansalaistenkin keskuudessa.

Väkivaltaiset ääri liikkeitä kohdistavat propagandaa ja rekrytointia lapsiin ja nuoriin erityisesti digitaalisissa ympäristöissä. Samalla nämä ryhmät pyrkivät vaikuttamaan yleiseen mielipiteeseen ja kylvämään eripuraa ihmisryhmien välille.

Väkivaltainen ekstremismi vaarantaa lasten ja nuorten oikeuden tasa-arvoiseen kohteluun ja turvalliseen kasvuympäristöön. Se horjuttaa yhteiskunnan tasapainoa normalisoimalla väkivaltaa ja eriarvoisuutta. Lasten oikeuksien ja hyvinvoinnin kannalta väkivaltainen ekstremismi on uhka, joka tulee ottaa vakavasti.

Pelastakaa Lapset on vuodesta 2018 lähtien vahvistanut *RadicalWeb*-toiminnallaan lasten ja nuorten parissa työskentelevien ammattilaisten valmiuksia tunnistaa ja puuttua väkivaltaisten maailmankuvien syntyyn jo varhaisessa vaiheessa.

Koulutuksissamme olemme vuoden 2023 aikana tarjonneet lasten ja nuorten parissa työskenteleville ammattilaisille tietoa ekstremismistä ja sen ilmenemismuodoista nyky-yhteiskunnassa, sekä konkreettisia välineitä aiheen puheeksiottamiseen lasten ja nuorten kanssa.

Julkaisumme '*Nuoret harhaanjohtavan tiedon maailmassa*' tarjosi tietoa siitä, mitä harhaanjohtavalla tiedolla tarkoitetaan, miksi sitä uskotaan, ketkä sitä levittävät ja mikä suojaaa disinformaation vaikutuksilta sekä miten tukea lasta ja nuorta.

KANSAINVÄLISTÄ TUNNUSTUSTA RADIKALISAATION VASTAISELLE TYÖLLE

RadicalWeb on tunnustettu kansainvälisesti toimivaksi toimintamuodoksi. Euroopan Komission alainen **Radicalization Awareness Network (RAN)** on valinnut sen yhdeksi koko Euroopan inspiroivimmista toimintamuodoista.

Pelastakaa Lasten ekstremismin vastaisen työn asiantuntijat ovat olleet puhumassa kansainvälisissä foorumeissa varhaisen ennaltaehkäisyn tärkeydestä.

Myös kansallisella tasolla RadicalWebin toiminta on noteerattu yhtenä ainoista toimintamuodoista, joissa digitaaliset toimintaympäristöt ja verkkomaailman vaikutukset on nostettu keskiöön ekstremismin vastaisessa työssä. Ekstremismin vastaisen työn asiantuntijamme ovat puhuneet aiheesta Suomen suurimmissa medioissa.

Suora palaute lasten ja nuorten parissa työskenteleviltä ammattilaisilta on osoittanut, että ammattilaiset kaipaavat koulutuksia ajankohtaisista aiheista, jotta he pystyvät omassa työssään soveltamaan parhaan käytännön mukaisia toimintatapoja.

RadicalWebin koulutukseen osallistuneista 4/5 kertoo voivansa hyödyntää koulutuksen tuomia oppeja omassa työssään.

Huippula opettaa alakoululaisille tärkeitä digiturvataitoja

Lapset kohtaavat netissä paljon ikäviä ja jopa heidän turvallisuuttaan vaarantavia asioita: puolet lapsista on nähnyt väkivaltaista tai ahdistavaa sisältöä netissä ja yli viidesosa saa seksuaalissävyytteisiä viestejä aikuiselta vähintään kerran viikossa. Lapset itse ovat eniten huolissaan netissä tapahtuvasta kiusaamisesta.

Netti on kuitenkin tärkeä osa lasten elämää. Se tukee kaverisuhteita, hauskanpitoa ja uusien asioiden oppimista. Lasten täytyy myös oppia käyttämään digitaalisia laitteita ja palveluita, joita he tarvitsevat tulevaisuudessakin. Lapsille on opetettava turvallisen ja vastuullisen netinkäytön tietoa ja taitoja.

Tammikuussa 2023 julkaistu Pelastakaa Lasten *Huippula*-palvelu tarjoaa apua vanhemmille, opettajille ja lapsille. Huippula sisältää hauskan tarinan muotoon tehdyn kyselyn, joka mittaa viidesluokkalaisten oppilaiden tietoja ja taitoja käyttää nettiä turvallisesti ja vastuullisesti. Oppilas saa opettavaista palautetta vastauksistaan tarinan suloisilta eläinhahmoilta, Timmalta ja Vililtä.

Lapset tykkäävät erityisesti eläinhahmoista ja siitä, että kyseessä ei ole perinteinen ”rasti ruutuun” -kysely.

Huippulaa käyttäneistä oppilaista 75 % kertoo, että osaa toimia turvallisemmin netissä ja 73 % ymmärtää paremmin, mitä vaikutuksia netin käytöllä on heidän hyvinvointiinsa.

Vuodessa jo yli 5 500 lasta oppi tunnistamaan paremmin netin vaaroja ja turvallisia toimintatapoja uhkaavissa tai haastavissa tilanteissa. Lapset oppivat esimerkiksi mitä kannattaa tehdä, jos jokin netissä nähty asia on jäänyt vaivaamaan tai tuntematon ihminen pyytää sosiaalisessa mediassa kuvaa vähissä vaatteissa.

Opettajat ovat kiittäneet Huippulassa erityisesti sitä, että laadukkaan palvelun avulla on helppo opettaa lapsille tärkeitä turvataitoja. Ei haittaa, vaikka esimerkiksi sosiaalinen media ja tietoturvaan liittyvät asiat ei ole opettajalla itsellään täysin hallussa. 74 % opettajista kokee, että Huippula on lisännyt luottamusta opettaa lapsille digiturvallisuutta.

Pelastakaa Lapset pyrkii vahvistamaan koulujen avulla viidesluokkalaisten taitoja toimia netissä turvallisesti. Kun oppimisen ympäristönä on koulu, jokaisella lapsella on yhdenvertainen mahdollisuus oppia tärkeitä taitoja, perhetaustasta tai opettajan osaamisesta riippumatta.

Ensimmäisen toimintavuotensa 2023 lopussa Huippula oli otettu käyttöön 230 koulussa Ahvenanmaalta Muonioon ja Tohmajärvelle. Oppilaiden vastauksista kerääntyvä tieto antaa arvokasta tietoa 10–12-vuotiaiden digiturvallisuuden osaamisesta ympäri Suomen.

Joka vuosi uusista viidesluokkalaisten saatua tietoa voidaan käyttää kuntatasolla myös esimerkiksi opetuksen suunnittelun ja kehittämisen tukena.

Tavoitteenamme on, että tulevaisuudessa Huippula vahvistaa vuosittain viidesluokkalaisten jopa 90 prosentin taitoja olla turvassa myös netissä.

**TUTUSTU HUIPPULA-PALVELUUN:
huippula.fi**

KUVAT: VILJA PURSAINEN

Lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta on maailmanlaajuinen kansanterveysongelma

Lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta on yksi piilorikollisuuden muoto. Suuri osa lapsiin kohdistuvasta väkivallasta ei tule viranomaisten tietoon, joten tarkkaa kuvaa ilmiön laajuudesta on mahdotonta sanoa.

Tiedetään kuitenkin, että Euroopassa noin joka viides lapsi on kokenut seksuaaliväkivaltaa. Pelastakaa Lapset on ylläpitänyt matalan kynnyksen *Nettivilhje*-vihjepalvelua yli kaksikymmentä vuotta.

Suuri osa lapsiin kohdistuvasta väkivallasta liittyy nykyisin jollain tavalla erilaisiin digitaalisiin ympäristöihin, kuten sosiaaliseen mediaan, internetiin tai peleihin. Lapsella on usein korkea kynnyks kertonut hänelle tapahtuneesta seksuaaliväkivallasta tai hän ei ymmärrä, että on joutunut rikoksen kohteeksi.

Uhrin ja tekijän lisäksi usein vain palveluntarjoajalla on mahdollisuus havaita palveluissaan tapahtuva grooming, eli lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin, ja lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin leviäminen. Palveluntarjoajilla on keskeinen rooli lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyssä ja torjumisessa.

HAASTEET LAPSIIN KOHDISTUVAN SEKSUAALIVÄKIVALLAN TORJUNNASSA

Vuonna 2021 voimaan astuneen EU:n väliaikaissäädöksen oli tarkoitus päättyä vuoden 2024 alussa. Väliaikainen säädös mahdollistaa sen, että palveluntarjoaja voi halutessaan havaita palveluissaan tapahtuvaa lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa sekä sitä todistavaa materiaalia.

Teimme Pelastakaa Lapsilla aktiivista vaikuttamistyötä läpi vuoden 2023, jotta väliaikaissäädöstä saatiin jatkettua niin, ettei lasten suojeluun verkkoympäristöissä syntyisi katkosta. Vaikuttamistyön tuloksena väliaikaisen säädöksen voimassaoloaika saatiin jatkettua vuoteen 2026 asti. Väliaikaisasetuksen jatkaminen oli välttämätöntä, sillä pitkäaikainen asetusehdotus on vielä valmisteluvaiheessa.

Vuonna 2022 Euroopan komissio otti käsittelyyn pitkäaikaisen asetusehdotuksen lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisemiseksi ja torjumiseksi digitaalisissa ympäristöissä. Toisin kuin väliaikainen asetus, tämä pitkäaikaisasetus velvoittaisi palveluntarjoajia

ilmoittamaan viranomaisille palveluissaan tapahtuneesta lapseen kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta.

Laki on tunnistettu tarpeelliseksi, mutta sen täytäntöönpanosta käydään edelleen keskustelua.

Olemme osallistuneet keskusteluun muun muassa olemalla yhteydessä ja vaikuttamalla Euroopan parlamentin suomalaisiin parlamentaarikkoihin ja kotimaan päättäjiin sekä olemalla mukana kansainvälisissä verkostoissa.

Olemme nostaneet keskusteluun lapsiin kohdistuvan väkivallan nykytilaa ja vakavuutta, kattavan kansainvälisen lain välttämättömyyttä sekä lasten oikeutta elää ilman väkivaltaa kaikissa ympäristöissä.

SEKSUAALIVÄKIVALTAAN PUUTTUMINEN VAATII VAIKUTTAMISTA EUROOPAN TASOLLA

Pelastakaa Lapsilla on ollut ainutlaatuinen mahdollisuus olla mukana Euroopan neuvoston Lanzaroten komiteassa. Komiteaan kuuluvat kaikki Euroopan neuvoston jäsenvaltiot, jotka ovat ratifioineet lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan vastaisen Lanzaroten sopimuksen.

Komitea kokoontui vuonna 2023 neljä kertaa Strasbourgiin Ranskassa. Pelastakaa Lasten lisäksi tarkkailijana

on myös muita kansainvälisiä järjestöjä, YK-järjestöistä UNICEF ja valtioiden välisiä monenkeskisiä toimijoita kuten EU, Interpol ja Europol.

Komitean tehtävänä on seurata ja raportoida, miten sopimusta toteuttavat valtiot onnistuvat torjumaan lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa ja auttamaan uhreja.

Komiteassa käsiteltiin vuoden aikana monia sopimuksen toimeenpanoon liittyviä vaikeita kohtia: alaikäisten välistä seksuaaliväkivaltaa ja siihen liittyvien rangaistusten säätämisen haasteita, tekoälyllä tuotettua lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia ja vertailukelpoisen tiedon keräämistä lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta sekä seksuaaliseen kanssakäymiseen ja tekoihin houkuttelusta.

Pelastakaa Lapset on ainoa suomalainen järjestö, jolla on vastaava rooli Euroopan Neuvoston ihmisoikeussopimuksia seuraavissa valvontaelimissä. Pääsimme osallistumaan avainkeskusteluihin ja esimerkiksi vaikuttamaan lasten kuulemisen kehittämiseen.

KUVAT: PELASTAKAA LAPSET

Sosiaalityöntekijöiden ammattitaidon vahvistaminen turvaa lasten hyvinvointia Somaliassa

Väkivaltaa, kaltoinkohtelua, laiminlyöntiä tai hyväksikäyttöä kokeneiden lasten tukeminen on yksi vaativimmista työtehtävistä kaikkialla maailmassa. Sitä ei voi tehdä kuka tahansa.

Ammattitaitoiset sosiaalityöntekijät ja heitä avustavat sitoutuneet vapaaehtoiset ovat ensimmäisenä tarjoamassa apua ja tukea haavoittuvassa asemassa oleville lapsille ja heidän perheilleen. Tämä on myös hyvin toimivan lastensuojelujärjestelmän tärkein osa.

Pelastakaa Lapset tukee Somaliassa lasten, erityisesti tyttöjen aseman parantamista. Työtä tehdään perheiden, yhteisöjen, uskonnollisten johtajien ja lasten kanssa. Jokaisella on oma tärkeä roolinsa, jotta lapset saisivat parempaa suojelua, ja jotta vielä useammin väkivalta voitaisiin ennaltaehkäistä.

Arvioimme vuonna 2023 sosiaalityön laatua yhdessä Pelastakaa Lasten henkilöstön, kumppaneiden ja lastensuojelua tukevien yhteistyötahojen kanssa. Näin

varmistimme, että sosiaalityöntekijöiden ammattitaidon vahvistaminen Somaliassa on suunnitelmallista.

Arviointiryhmä perehtyi olemassa oleviin selvityksiin, tilastoihin ja evaluointeihin. Ryhmä haastatteli keskeisiä toimijoita ja järjesti ryhmäkeskusteluita kohderyhmän kanssa.

Halusimme oppia, miten olemme onnistuneet vahvistamaan palveluohjausta edellisen, vuonna 2019 tehdyn arvioinnin jälkeen, ja millä alueilla olemme edelleen heikoilla.

Lopuksi järjestimme työpajan, jossa laadimme yksityiskohtaisen toimintasuunnitelman tärkeimpien puutteiden korjaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että haavoittavassa asemassa oleville lapsille annettava tapauskohtainen tuki on laadukasta.

Toimintasuunnitelma toimii kompassina, jonka turvin kehitämme laadukasta sosiaalityötä, sosiaalityöntekijöiden ammattitaitoa Somaliassa ja käytämme resursseja tehokkaasti.

ARVIOINTI TOI ESILLE MONIA EDISTYSASKELEITA JA SAAVUTUKSIA

Sosiaalityöntekijät ovat luoneet läheisen ja luottamuksellisen yhteistyön yhteisöjen vapaaehtoisten lastensuojelukomiteoiden kanssa. Ilman heitä moni tapaus jäisi piiloon ja raportoimatta. Vapaaehtoiset ovat myös tärkeä osa tukiverkkoa.

Sosiaalityöntekijöiden koulutus on selkeästi kohentanut heidän ammattitaitoaan ja palveluohjaus on suunnitelmallista.

Sosiaalityöntekijät osaavat antaa paremmin psykososiaalista tukea lapselle ja hänen perheelleen ja ohjata heidät myös tarvittaessa muiden palveluiden piiriin. Koordinaatio ja yhteistyö eri toimijoiden välillä on vahvistunut valtavasti.

Pelastakaa Lapset on aktiivisesti vetämässä työryhmiä, joissa laaditaan yhteisiä ohjeistuksia ja toimintatapoja ja arviointiperusteita, joita kaikkien järjestöjen tulee noudattaa.

Kehittämiskohteenä havaitsimme, että palvelukartoitukset eivät ole kaikkialla ajantasaisia ja riittävän yksityiskohtaisia. Lastensuojelutapausten kriteerit kaipasivat selkeyttämistä, jotta apu kohdentuisi kaikkein eniten tukea tarvitseville lapsille. Myös esimerkiksi seksuaaliväkivaltaa kokeneiden lasten tukemisessa on kehitettävä yhteistyötä.

Sosiaalityöntekijöiden säännöllinen ohjaus, mentorointi ja materiaalit somalian kielellä otettiin myös kehityskohteiksi.

Vaikka julkiset palvelut ja niiden rahoitus on niukkaa, luomme lasten suojelulle kestävyttä vahvistamalla rakenteita.

Sosiaalityöntekijä rakentaa lapselle turvaverkkoa

Sosiaalityöntekijät tarjoavat kansainvälisessä työssämme väkivaltaa kohdanneelle lapselle yksilökohtaista palveluohjausta (case management).

Sosiaalityöntekijä kartoittaa tällöin yksittäisen lapsen ja hänen perheensä tarpeet ja laatii yhteistyössä suunnitelman ja tavoitteet, joita seurataan ja arvioidaan. Sosiaalityöntekijä järjestee ammattitaidollaan lapselle ja hänen perheelleen tukiverkoston.

Hänen on luotava yhteyksiä lapsen ja palvelujen välille. Voimavaroja haetaan myös lapsen lähipiiristä lapsi mukaan lukien. Niitä vahvistetaan, jotta tukiverkko kannattelisi ja tukisi lasta tulevaisuudessa.

Lasta tukevan verkon rakentaminen vaatii sosiaalityöntekijältä tietoa, taitoja ja työkaluja.

Työ vaatii myös lapsen oikeuksien kunnioittamista, osallisuutta ja tasa-arvoa tukevia arvoja ja asenteita.

TAVOITE 4

TURVAVERKOT PERHEIDEN TUKENA

Lapsiköyhyys on yksi merkittävimmistä lapsen oikeuksien toteutumisen jarruista. Lapsia elää köyhissä perheissä kaikkialla maailmassa.

Me pyrimme vaikuttamaan siihen, että köyhillä tai pienituloisilla perheillä on riittävään hyvinvointiin tarvittavia turvaverkkoja saatavilla. Tuemme taloudellisesti vähävaraisten perheiden lasten koulunkäyntiä ja harrastamismahdollisuuksia. Autamme pienituloisia perheitä myös ruokalahjakortein tai käteisavulla.

Matalan kynnyksen verkosto- ja yhteisötoiminta tukee vanhemmuutta myös muulla tavoin kuin taloudellisesti, esimerkiksi Itä-Suomessa vahvistamme alueellisia turvaverkkoja Perheentalo-toiminnalla.

Lapsilähtöinen sosiaaliturva on Pelastakaa Lasten kansainvälisen lapsiköyhyyden vastaisen työn ydin. Työ perustuu yhteistyöhön ohjelmamaidemme sosiaaliturvasta vastaavien viranomaisten kanssa. Vahvistamme paikallisten sosiaaliturvajärjestelmien lapsilähtöisyyttä. Maissa, joissa sosiaaliturvajärjestelmää ei vielä ole, tuemme vastaavia ministeriöitä ja paikallisviranomaisia niiden rakentamisessa.

Tärkeä osa lapsilähtöistä sosiaaliturvaa on hyvät vanhemmuustaidot ja vanhempien osoittama välittäminen. Myös riittävä osaaminen ravitsemuksen, lasten kehittymisen, koulutuksen merkityksen ja kotitalouksien toimivuuden saroilla vähentää tutkitusti lapsiköyhyyttä ja edistää lasten kasvua ja kehitystä.

Tuotamme julkiseen keskusteluun ja päätöksenteon tueksi tietoa lapsilta itseltään vuosittaisessa Lapsen ääni -kyselyssä, jossa Suomen lapset kertovat kokemuksiaan ja näkemyksiään muun muassa pienituloisuudesta.

Teemme myös asiantuntijuutemme perustuvaa vaikuttamistyötä Suomessa lapsiperheiden sosiaaliturvan turvaamiseksi niin, että köyhyysriskissä olevien riittävä toimeentuloturva on varmistettu ja riittävät lapsi- ja perhepalvelut toteutuvat.

Lapsiköyhyys on poistettava kaikkialta

NÄIN ME SEN TEEMME:

- Olemme johtava toimija lapsilähtöisen sosiaaliturvan kehittämisessä maailmalla ja ohjaamme perheitä hyödyntämään sosiaaliturvaa sekä palveluita Aasiassa ja Afrikassa.
- Vaikutamme viranomaisiin ja päättäjiin, jotta sosiaaliturva olisi kestävästi ja riittävästi resursoitu, palveluita ja sosiaaliturvaa kehitettäisiin ja työllistymistä tuettaisiin, Suomessa ja maailmalla.
- Vahvistamme humanitaarisissa kriiseissä hädänalaisten perheiden toimeentuloa käteisavulla ja tuemme heitä rakentamaan elämänsä uudelleen.
- Tuemme suoraan pienituloisia perheitä Suomessa tarjoamalla esimerkiksi ruokalahjakortteja ja harrastustukea.
- Ehkäisemme syrjäytymistä ja eriarvoistumista muun muassa kaikille avoimella ja maksuttomalla Perheentalo-toiminnalla.

25 385

perhettä eli keskimäärin noin 78540 lasta on saanut taloudellista tukea Pelastakaa Lasten tukemana Suomessa, Sudanissa ja Somaliassa.

81 %

järjestön toimintaan osallistuneista nuorista ja huoltajista kertoi toiminnan lisänneen heidän hyvinvointiaan.

Tukea perheille jo apua odottaessa

Pelastakaa Lasten varhaisen tuen tukea, eli sporttikummiä, kummikotia tai tukihenkilöä, odotti vuoden 2023 tilastojen mukaan yhteensä **811** lasta. Tukisuhteen alkamista voi joutua odottamaan monista syistä: joko valmennettuja vapaaehtoisia ei ole saatavilla riittävästi tai lapselle ei heti löydy valmennetuista juuri hänelle sopivaa vapaaehtoista.

Varhaisen tuen tavoite on auttaa perheitä silloin, kun haasteet arjessa ovat vielä pieniä. Oikea-aikaisella varhaisella tuella voidaan vahvistaa perheiden arjen hyvinvointia, tukea vanhempien jaksamista sekä tarjota lapsille mielekästä tekemistä ja turvallisen aikuisen huomiota. Tuen odottaminen sopii huonosti varhaisen tuen ideaan.

Siksi tarjoamme perheille erilaista toimintaa myös odotusvaiheessa. Vuonna 2023 järjestimme alueillamme muun muassa Yökylätoimintaa, Lauantaitreffejä, Poikaryhmän, Perheiden ryhmän sekä Lasten kesäkerhon. Yökylätoimintaa järjestämme Joensuussa yhteistyössä Sanaratas ry:n kanssa. Yökylätoiminnassa ryhmä lapsia kokoontuu päiväkodin tiloissa ja yöpyy siellä valvotusti ja ohjatusti yhden yön kerrallaan. Osallistuneet lapset olivat iältään 3–11-vuotiaita.

Kuusi **yökylässä** käynyttä lasta sai vuoden aikana varhaisen tuen tukiperheen. Tukisuhteen onnistuminen yökylässä käyneiden lasten osalta on todennäköisempää kuin yökylässä käymättömien osalta.

"Lapsi odotti innoissaan yökylää. Hän kertoi saaneensa yökylästä ystävän."

Lauantaitreffejä järjestämme Jyväskylässä. Tavoitteena on tarjota tukisuhdetta odottaville perheille vertaistukea. Treffeillä on erilaista ohjelmaa ja käsitellään monenlaisia teemoja, mutta myös kehitetään palveluja yhdessä. Vuonna 2023 tapaamisiin osallistui yhteensä **55** lasta ja **45** aikuista, kokoontumisia oli yhteensä 5 kertaa.

"Juuri tällaista tekemistä me kaipaamme"

Poikaryhmän järjestimme Oulussa yhteistyössä Vuolle Settlementin Poikien Talon kanssa. Se on suunnattu 11-14-vuotiaille pojille, jotka eivät saa tarvitsemaansa muuta tukea. Näille nuorille on haettu turvallista lisääikuista elämään ja etsitty paikkaa ja yhteisöä, jossa on hyvä olla ja saa olla oma itsensä.

Nuoret ovat saaneet harjoitusta ryhmässä toimimiseen, kokeneet uusia elämyksiä ja luoneet uusia kavereuksia. Poikaryhmä periaatteena on, ettei saa kiusata, saa tulla mukaan omana itsenään ja toiminta on vapaaehtoista.

"Leiri oli parasta!"

KUVA: SUSANNA JUNNOLA

Harrastustuki parantaa yhdenvertaisuutta

Pelastakaa Lasten *Eväitä Elämälle* -ohjelman kautta jaettava harrastustuki on lasten yhdenvertaisuutta ja osallisuutta edistävää tukea niille lapsille, joiden mahdollisuus osallistua harrastuksiin on uhattuna perheen taloudellisen tilanteen vuoksi.

Vuonna 2023 ohjelman kautta tuettiin yhteensä **2719** lapsen harrastusta ja harrastustukiavustusta jaettiin yhteensä **760 778 euroa**, jossa oli 53 % kasvua vuonna 2022 jaetusta harrastustukiavustuksesta.

Pienituloiset ja muutoin haasteellisessa elämäntilanteessa elävät lapsiperheet ovat ajautuneet entistä suurempaan taloudelliseen ahdinkoon. Myös keskituloisissa perheissä heikkeni kyky kattaa kaikkia menoja. Tämä näkyi erityisesti siinä, että kaikilla ei ollut tasavertaisia mahdollisuuksia aloittaa tai jatkaa heille tärkeää harrastusta perheen taloudellisen tilanteen vuoksi.

Valtakunnallinen *Eväitä Elämälle* -ohjelmaa toteutti vuonna 2023 Pelastakaa Lasten **59** paikallisyhdistystä, **5** aluetoimistoa sekä Pelastakaa Lasten keskustoimisto.

Erityisen tärkeässä asemassa harrastustuen perille viemisessä olivat paikallisyhdistykset ja niissä toimivat vapaaehtoiset, joiden kautta valtaosa harrastustuesta jaettiin. Paikallisyhdistykset saivat vuonna 2023 enenevässä määrin harrastustukihakemuksia ja niissä anottavat summat nousivat huomattavasti.

Harrastustukea saaneiden lasten palautteiden perusteella harrastukseen ja nimenomaan lasta itseään kiinnostavaan harrastukseen osallistumisen mahdollisuus koettiin erittäin merkittäväksi.

HARRASTUS MERKITSEE YHTENKUULUVUUTTA JA TURVAA

Harrastukset ovat lapsille turvallista ja mukavaa vapaa-ajan tekemistä, jotka auttavat jaksamaan myös vaikeimpina aikoina. Ne tuovat iloa, helpotusta, onnistumisen tunteita ja rytmiä arkeen sekä tasapainoittavat ja tukevat koulunkäyntiä. Lapset kuvailivat, että ilman harrastusta he olisivat joutuneet kokemaan yksinäisyyttä ja vapaa-aika olisi kulunut lähinnä erilaisten digilaitteiden parissa.

Harrastusporukassa lapset puolestaan kokevat syvää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja harrastuksessa tuettiin myös ystävyssuhteita, joita moni lapsi on luonut harrastuksen parissa. Harrastukseen osallistuminen on auttanut maahanmuuttajataustaisten perheiden lapsia kotoutumaan, kun harrastuksen myötä saadaan kavereita ja opitaan kieltä ja kulttuuria.

Harrastustuen avulla olemme pystyneet tukemaan lapsia yksilöllisesti ja perheitä kokonaisvaltaisesti. Perheissä tunnistetaan, että vanhempien hyvinvoinnilla on suora vaikutus lasten ja koko perheen hyvinvointiin.

Myönnetty tuki ja sen mahdollistama harrastuksen jatkuminen toi vanhemmille suurta helpotusta, vähensi stressiä ja loi tunnetta siitä, että joku välittää. Lasten ei ole puolestaan tarvinnut kantaa niin paljon huolta perheen taloudellisesta tilanteesta ja pelätä, että tärkeä harrastus loppuu.

Monissa perheissä lapsen harrastuksesta on myös muodostunut tärkeä tapa viettää yhteistä aikaa ja jakaa ilon ja onnistumisen tunteita.

Harrastus, joka aloitti elämän uudelleen

Kun jättää kaiken taakseen, on selvää, että kaiken jättämisellä tarkoitetaan myös harrastusta.

”Olen pelannut jalkapalloa puolet elämästäni. Se on osa identiteettiäni”, Ilia, 16, kertoo tulkin avustuksella. Ilia saapui Suomeen äitinsä kanssa mielipidepakolaisena. Hänen perheensä ei hyväksynyt Putinin aloittamaan sota. Ellet ole Venäjän puolella, olet Venäjää vastaan.

”Hain Venäjällä urheilukouluun voidakseni oppia pelaamaan jalkapalloa hyvin. Venäjällä ei siten ole seuratoimintaa, eikä harrastusmaksuja kuten Suomessa.”

Ilia äidin 600 euron kuukausitulolla ei olisi mitenkään voitu rahoittaa suomalaisen jalkapalloseuran kuukausimaksuja. Vieraassa maassa kielitaidottomana myös äidin mahdollisuudet auttaa poikaansa olivat vähäiset.

Ratkaisuksi löytyi Pelastakaa Lasten *Eväitä Elämälle* -harrastuki. Ilia pääsisi tuen myötä jälleen hänelle merkityksellisen harrastuksen pariin. Harrastuksella on suuri merkitys lapsen hyvinvoinnille ja kiinnittymi-

selle osaksi yhteisöä ja yhteiskuntaa. Se tuo elämään merkitystä. Ilia tavoin monet lapset kokevat olevansa vapaita arkeen kohdistuvista rasitteista saadesaan harrastaa.

”Olen onnellinen pelatessani. Pelatessa olen pelaaja, en minkään maan kansalainen. Harjoituksissa olen oppinut suomea, koska haluan ymmärtää valmentajan ohjeita. Minut on otettu hyvin vastaan ja olen saanut ystäviä”, kertoo Ilia.

Sitten hän juoksee takaisin kentälle ja katoaa poikaporukkaan.

KUVAT: PELASTAKAA LAPSET

Sosiaaliturvasta lapsilähtöisempi: Pelastakaa Lasten vanhemmuusohjelma osaksi kansallista sosiaaliturvajärjestelmää Filippiineillä

Pelastakaa Lapset on tukenut lapsilähtöisen sosiaaliturvan (Child Sensitive Social Protection, CSSP) kehittämistä Aasiassa jo yli kymmenen vuoden ajan. Monissa Aasian maissa on olemassa julkisesti rahoitettuja sosiaaliturvajärjestelmiä, joiden puitteissa jaetaan pääosin vaatimattomia tukisummia köyhimmille kotitalouksille.

Selvitettyämme näiden sosiaaliturvaohjelmien kattavuutta, kävi ilmi, että pelkkä käteisavun tarjoaminen perheille ei kestäväällä tavalla lisää lasten hyvinvointia. Syitä tähän oli useita: tukisummat olivat paikoin alhaisia ja niiden saatavuudesta ei ollut perheillä tarpeeksi tietoa. Vaikka käteisavulla on mahdollista helpottaa lasten lähettämistä kouluun tai terveydenhuollon piiriin, näiden palvelujen laatu ei välttämättä ole korkea.

Tärkein huomio, johon Pelastakaa Lapset päätti osaamisensa pohjalta tarttua, oli kuitenkin kokonaisvaltaisten vanhemmuustaitojen kehittäminen.

VANHEMMUUSTAITOT TUKEVAT LASTEN KASVUA JA KEHITYSTÄ

Vanhemmat rakastavat lapsiaan ja haluavat vilpittömästi heidän parastaan, mutta monilla saattaa olla virheellisiä käsityksiä siitä, mitä hyvä vanhemmuus on. Huomasimme työssämme filippiiniläisten perheiden kanssa, että monilla vanhemmilla ei ollut vanhemmuustaitoja, jotka tukisivat lasten kasvua ja kehitystä.

Riittävän ravitsemuksen, vaatetuksen, terveydenhuollon ja koulutuksen lisäksi kaikki lapset tarvitsevat kehittyäkseen kiintymyssuhdetta, lämpöä ja virikkeitä.

On tutkimusnäyttöä siitä, että köyhissä kotitalouksissa kasvavien lasten kognitiiviset, sosiaaliset ja emotionaaliset taidot ovat muita heikkommat. Vanhempien sitoutuminen lapsen kokonaisvaltaiseen kehitykseen voi merkittävästi parantaa tämän tulevaisuuden kehitysnäkymiä.

Esimerkiksi Pelastakaa Lasten aiempina vuosina teke-

mässä työssä Intiassa havaittiin, että soveltavamme vanhemmuusohjelman, joka tunnetaan nimellä International Child Development Programme ICDP, jälkeen lasten sosiaaliseen ja emotionaaliseen kehitykseen liittyvät tulokset paranivat merkittävästi.

ICDP- eli Kannustava vuorovaikutus -ohjelma on terveyttä edistävä ihmissuhteisiin ja empatiaan perustuva ohjelma, jonka tavoitteena on lisätä kykyä ymmärtää ja kunnioittaa toisia. Tavoitteena on tukea ja edistää laadukasta vuorovaikutusta hoidettavien ja hoivaajien kesken. Lapsen kunnioittaminen yksilönä on koko ohjelman peruspilari.

Jos vanhemmat ovat tietoisia siitä, miten voivat edistää lastensa kehitystä ja kasvua, myös sosiaaliturvan kautta tarjotut etuudet toimivat siis tehokkaammin.

VANHEMMUUSKOULUTUKSET VÄHENSIVÄT LASTEN PAHOINPITELYÄ

Kokemustemme pohjalta ehdotimme vanhemmuuskoulutusten järjestämistä Filippiinien viranomaisille.

Filippiinien tärkein kansallinen sosiaaliturvaohjelma, Pantawid Pamilyang Pilipino -ohjelma, joka tunnetaan myös nimellä 4P, on yksi maailman suurimmista sosiaaliturvaa tuottavista käteisapuohjelmista ja kattaa maassa yli 4 miljoonaa köyhyydestä kärsivää kotitaloutta, joissa on alaikäisiä lapsia. Sosiaaliturvan tavoitteena on vähentää sukupolvelta toiselle siirtyvää köyhyyttä investoimalla lasten terveyteen, ravitsemukseen ja koulutukseen.

Käynnistimme Pelastakaa Lasten tukeman vanhemmuusohjelman vuonna 2020 muutamassa kylässä. Kun ohjelma alkoi, arvioimme sitä, miten vanhemmat ottaisivat ohjelman vastaan ja toisaalta keräsimme myös tutkimustietoa siitä, miten vanhemmuuskoulutuksen vaikuttivat vanhempien toimintaan kasvattajina ja miten tämä taas vaikutti lapsiin.

Vanhemmat olivat erittäin innostuneita ohjelmasta, ja ensimmäisissä vaikuttavuusarvioinneissa havaittiin, että vanhempien sitoutuminen lapsiinsa oli parantunut, lasten pahoinpitely oli vähentynyt, nuorten elämäntaidot olivat parantuneet ja varhaislapsuuden kehitys oli parantunut tietyillä osa-alueilla.

Näiden myönteisten havaintojen perusteella ohjelmaa laajennettiin yhdessä sosiaaliministeriön kanssa koko maakuntaan.

Vuonna 2022, vanhemmuuskoulutusten hyvien tulosten perusteella sosiaaliministeriö teki Pelastakaa Lasten

Filippiinien toimiston kanssa aiesopimuksen, jossa todetaan, että molemmat osapuolet koordinoivat ohjelman laajentamista maassa valtakunnallisesti.

Näin on tarkoitus laajentaa vanhemmuustaitojen vahvistamista, mikä johtaa inhimillisen pääoman kehittymiseen ja vähentää köyhyyden siirtymistä sukupolvelta toiselle.

Vuonna 2023 ministeriö osoitti määrärahoja henkilöstönsä koulutukseen eri puolilla maata, jotta vanhemmuusohjelma voitaisiin vakiinnuttaa osaksi sosiaalityötä. Vuonna 2024 Pelastakaa Lapset tarjoaa koulutusta yli 200 ministeriön sosiaalityöntekijöille ja nämä puolestaan kouluttavat alueilla ja kylissä toimivat kenttätyöntekijät koko maassa.

Näin Pelastakaa Lasten aloittama Filippiinien vanhemmuusohjelma tavoittaa kaikki 4P-sosiaaliturvaohjelman piirissä olevat 4,3 miljoonaa kotitaloutta ja yli 7 miljoonaa lasta.

Filippiinien vanhemmuuskoulutus on ainutlaatuinen esimerkki siitä, miten pieni investointi pilottihankkeeseen yhdistettynä riittävään tietoon työn vaikutuksista sekä vahvaan kumppanuuteen julkisen hallinnon kanssa voi tasoittaa tietä sille, että kehitysyhteistyöstä tulee olennainen osa kohdemaan omaa viranomaistoimintaa.

Filippiinien esimerkki vahvistaa, että kansalaisjärjestöt voivat vaikuttaa menestyksekkäästi köyhyyden vähentämiseen.

Lapsiperheiden köyhyyttä vastaan vahvalla vaikuttamistyöllä

Pelastakaa Lapset pyrkii Suomessa ja ohjelmamais-samme systemaattisesti vaikuttamaan päättäjiin ja viranomaisiin, jotta köyhillä tai pienituloisilla perheillä olisi riittävään hyvinvointiin tarvittavia turvaverkkoja saatavilla. Turvaverkot voivat muodostua esimerkiksi toimivasta ja saatavilla olevasta sosiaaliturvasta, jonka avulla lapsiperheköyhyyttä voidaan lieventää.

Monet yhteiskunnalliset tekijät vaikuttivat pienituloisten lapsiperheiden taloudelliseen tilanteeseen ja hyvinvoinnin kokemuksiin Suomessa vuonna 2023. Inflaatio ja hintojen nousu aiheuttivat huolta ja epävarmuutta perheiden pärjäämisestä.

Uuden hallituksen hallitusohjelmaan sisältyy useita pienituloisten perheiden elämään vaikuttavia kirjauksia. Korostimme hallitusohjelmavaikuttamisessamme leikkauksen kohtuuttomia vaikutuksia perheille ja muistutimme YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen velvoittavasta luonteesta. Hallitusohjelmavaikuttamisessa hyödynsimme lapsilta kerättyä kokemustietoa Lapsen ääni -selvityksen tulosten muodossa.

Hallitusohjelmaan vaikuttaminen muodostuikin yhdeksi keskeisistä tehtävistämme lapsiperheköyhyydessä vuonna 2023 Suomessa. Pääviesteiksi muodostuivat sitoutuminen lapsiperheköyhyyden vähentämiseen ja lapsen oikeuden turvaaminen toimeentuloon ja sosiaaliturvaan. Lisäksi lapsivaikutusten arvioinnin tärkeys ja lapsen edun ensisijaisuus päätöksenteossa olivat keskeisiä teemoja.

Vuoden aikana työstimme yhdeksän lausuntoa. Asumistuen muutoksiin liittyen osallistuimme sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemiseen. Lapsiperheiden köyhyyttä ja teemaan liittyviä hallituksen suunnitelmia käsitelimme kuudessa päättäjätapaamisessa. Lisäksi kirjoitimme aiheesta 20 mielipidekirjoitusta.

Vuosi oli lapsiperheköyhyydessä aktiivisen toiminnan aikaa. Työmme tuloksena saimme nostettua köyhyydessä elävien lasten kokemustietoa päätöksentekijöiden tietoon. Näin onnistuimme tuottamaan tärkeää lisäymmärrystä lasten omakohtaisista köyhyyden kokemuksista ja lapsen oikeuksien toteutumisesta - sekä toteutumatta jäämisestä.

LAPSILÄHTÖINEN SOSIAALITURVA SUOJAA ERITYISESTI LAPSLIA

Maailmalla Pelastakaa Lapset onnistui vaikuttamaan lapsiköyhyyteen ja lapsilähtöiseen sosiaaliturvaan.

Somalimaassa maan parlamentti hyväksyi joulukuussa 2023 ensimmäisen sosiaaliturvalinjauksen, jonka laatisemassa Pelastakaa Lapset on ollut apuna kouluttamalla viranomaisia ja tuomalla mukaan ammatillista osaamista sekä hyviä käytäntöjä muista maista.

Sosiaaliturvalinjauksen valmistuminen ja hyväksyminen tarkoittaa sitä, että Somalimaan hallitus sitoutuu kehittämään ja tarjoamaan köyhimmille perheille tarkoitettua sosiaaliturvaa kaikkein haavoittuvimmissa asemassa oleville kansalaisilleen. Tämä on merkittävä saavutus maassa, jossa ei ole ollut oikeudellista tai poliittista viitekehystä julkiselle sosiaaliturvajärjestelmälle.

Pelastakaa Lasten ja paikallisen kumppanijärjestömmme Havayocon tekemän aiemman työn merkitys on ollut sosiaaliturvalinjauksen hyväksymiselle ratkaiseva.

Lapsilähtöisen sosiaaliturvan avulla olemme tarjonneet käteisapua saaville maan sisäisille pakolaisperheille vanhemmuuskoulutusta, jonka tuloksina lasten kehitys ja taidot ovat tutkitusti vahvistuneet. Käteisavulla on pystytty myös vaikuttamaan köyhyyteen.

Työssä tiiviisti mukana olleet sosiaaliministeriön virkamiehet ovat pystyneet käytännössä soveltamaan pakolaisleireillä sosiaaliturvaa heikoimmassa asemassa olevien perheiden tukemiseksi.

Olemme samalla kouluttaneet hallituksen ministereitä ja muiden sektoreiden ministeriöiden virkamiehiä sosiaaliturvan merkityksestä köyhyyden vähentämisessä ja lapsen oikeuksien toteutumisessa.

Somalimaan sosiaaliturvalinjaus on esimerkki kehitysyhteistyön tuloksesta, jossa yhteistyöllä päästään köyhien lasten asemaa pitkällä tähtäimellä edistävään pysyvään muutokseen.

OSALLISUUS JA LAPSEN ÄÄNI

Vierailimme Helsingissä kahdella nuorisotalolla ja tapasimme yläasteikäisiä nuoria kysyäksimme heiltä, mikä *Lapsen äänessä* oli tärkeää. Työpajoissa nuoret saivat käsitellä aiheita helposti lähestyttävällä tavalla.

Lapsen ääni -kyselyn vastaajiin verrattuna nuoristotaloilta kohdattiin lapsia moninaisemmasta taustasta. Kyselyyn vastasi pääasiassa yläasteikäisiä tyttöjä, kun taas nuorisotalolla vastaajista erityisesti yläasteikäiset olivat suurimmaksi osaksi poikia ja mukana oli myös maahanmuuttajaperheiden lapsia, joita taas ei kyselyn vastaajissa juurikaan ollut.

Vahvistimme nuorisotaloihin jalkautumalla kaikkien lasten mahdollisuutta osallisuuteen ja mielipiteen ilmaisuun.

Lapsen ääni -kyselyn tuloksia kerrottiin nuorille somessa videoilla sekä Pelastakaa Lasten nettinuorisotalo Netarin TikTok-live -tapahtumassa, jossa seuraajina oli paikalla yli 400 nuorta.

Kyselyn tulosten ja työpajojen antia eli lasten itsensä kertomaa kokemustietoa hyödynnettiin myös vaikuttamistyössä viemällä tietoa päätöksentekoon.

LAPSEN ÄÄNI 2023

Lapsen ääni -kyselyssä kysymme vuosittain lapsilta ja nuorilta heidän kokemuksistaan muun muassa pienituloisuudesta.

Keväällä 2023 Lapsen ääni -kyselyyn vastasi yhteensä 1725 lasta ja nuorta. Vastaajista suurin osa oli yläkouluikäisiä, 13–15-vuotiaita eri puolelta Suomea.

Keskimääräinen vastaaja oli suomenkielinen ja asui pienessä kaupungissa kahden vanhemman kanssa.

Enemmistö vastaajista oli tyttöjä ja noin kolmasosa vastanneista lapsista koki kuuluvansa johonkin vähemmistöön. Pienituloiseksi perheensä luokitelleita lapsia oli 14 % vastaajista.

Pienituloisten perheiden lapsista

- 90 % lapsista koki, että perheellä on haasteita selviytyä menoista
- 14 % lapsista koki, ettei perheellä ole riittävästi ruokaa
- 30 % lapsista on joutunut lopettamaan harrastuksen

LAPSEN OIKEUDET EDUSKUNTAVAALIEN JA HALLITUSTYÖSKENTELYN AGENDALLE

Pelastakaa Lasten tavoitteena on vaikuttaa siihen, että kaikkien lasten elämä muuttuu myönteiseen suuntaan pysyvästi. Teemme suunnitelmallista vaikuttamista niihin, joilla on pääasiallinen vastuu korjata lasten oikeuksia loukkaavia epäkohtia.

Kohdennamme vaikuttamisviestejämme ensisijaisesti päättäjille ja päätöksiä valmisteleville viranhaltijoille niin kunnissa, hyvinvointialueilla, eduskunnassa kuin europarlamentissakin.

Vuoden 2023 eduskuntavaaleihin laadimme ennen vaaleja täsmällisen eduskuntavaaliohjelman. Sen tavoitteissa otimme huomioon oman työmme ja selvitystemme kautta saamaamme tietoa lapsilta, nuorilta ja lapsiperheiltä. Onnistuimme näin varmistamaan, että lasten näkökulmaa ja kehittämisehdotuksia tarjotaan osaksi päätöksentekoa.

Tapasimme eri puoluetoimistojen asiantuntijoita ja kansanedustajiksi ehdolla olevia ahkerasti pitkin vaalikevättä. Viestimme suurelle yleisölle eduskuntavaalivoitteistamme ja kannustimme äänestäjiä muistamaan lapsen oikeudet ehdokasta valitessaan.

Osallistuimme aktiivisesti Lastensuojelun Keskusliiton koordinoimaan *Anna ääni lapselle* -kampanjaan sekä suomalaisten kehitysjärjestöjen kattojärjestön Fingon eduskuntavaalikampanjaan. Ihmisoikeusliiton koordinoiman perus- ja ihmisoikeuksia ajavien järjestöjen verkoston kanssa laadimme myös yhteiset eduskuntavaalivoitteet.

Teimme työtä hallitusohjelmaneuvoittelujen aikana tarjoten näkökulmiamme valmisteilla olevaan hallitusohjelmaan ja tavaten muiden järjestöjen kanssa hallitusohjelmaneuvoittelijoita Säätytalon edessä Helsingissä.

Kansalaisten ääni lapsen oikeuksien puolesta

Eduskuntavaalien jälkeen käynnistimme *Ei saa leikata lapsilta* -vetoomuksen, jonka allekirjoitti yli 30 000 ihmistä. Vaadimme yhdessä, että kaikilla Suomessa asuvilla lapsilla ja lapsiperheillä olisi pääsy lapsen kehityksen ja hyvinvoinnin kannalta tarpeellisiin palveluihin.

Vetosimme hallitukseen myös, että maailman hauraimmilla alueilla ja vaikeimmissa olosuhteissa eläviltä lapsilta ei saisi leikata, vaan kehitysyhteistyön ja humanitaarisen työn rahoitus olisi turvattava Suomessa myös tulevalla hallituskaudella.

Vauhditimme hallitusneuvottelujen alla lasten ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveyspalveluihin panostamisen kirjaamista hallitusohjelmaan.

Olemme arvioineet hallitusohjelman mahdollisuudet ja heikkoudet taata kaikille lapsille hyvinvointia tulevina vuosina. Onnistuimme vaikuttamaan myönteisesti useisiin hallitusohjelman kirjauksiin ja painotuksiin.

Silti monia aiemmin saavutetuista parannuksista on tämän hallituskauden aikana heikennetty. Sosiaaliturvavaleikkaukset osuvat eniten haavoittuviin lapsiryhmiin ja perheisiin, ja uhkaavat ajaa köyhyyteen noin 17 000 lasta edellisten 120 000 köyhyydessä elävän lapsen lisäksi. Lastensuojelun palvelujen piirissä olevien lasten ja nuorten tukea heikennettiin lastensuojelun jälkihuollon ikärajaa laskettaessa. Hallituksen valmistelemaan lastensuojelun uudistukseen kohdistuu jatkossa paljon odotuksia.

Parhaiten varmistimme lasten hyvinvoinnin pitkän tähtäimen edistämisen niin, että kaikki ministeriöt ja eduskunnan parlamentaariset ryhmät ovat kansallisen lapsistrategian toimeenpanossa sitoutuneet lapsen oikeuksien edistämiseen poikkileikkaavasti omassa työssään yli hallituskausien. Jäämme seuraamaan tämän toteutumista.

Pitkään ajamamme harrastamisen Suomen mallin toteuttamista ja lainsäädäntöä nyt arvioidaan. Olemme vaikuttaneet jo pitkään siihen, että kaikkien lasten yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa tulee varmistaa.

Olemme myös esittäneet jo pitkään lapsilisien sitomista indeksiin. Korotukset lapsilisiin alle 3-vuotiaille, monilapsisille perheille ja yksinhuoltajille tulevat tarpeeseen, mutta eivät ole riittäviä.

Pakolaiskiintiöiden ja kehitysyhteistyön määrärahojen vähentäminen ajettiin läpi, sitoutuneesta vaikuttamistyöstämme huolimatta.

Lasten aseman ja oikeuksien puolustaminen vaatii jatkuvaa työtä. Pelastakaa Lapset arvioi hallituksen esityksiä ja vaikuttaa lapsen oikeuksien puolesta koko vaalikauden ajan.

HUMANITAARINEN APU PELASTI HENKIÄ

Vuonna 2023 konfliktit, nälkä, poliittiset kriisit, tulvat, kuivuus, maanjäristykset ja tautiepidemiat vaikuttivat miljooniin ihmisiin, myös lapsiin, mikä lisäsi humanitaarisen avun tarvetta. Pitkittyneet kriisit ja uudet hätätilanteet korostivat tarvetta päättäväiselle humanitaariselle toiminnalle.

Vuosi alkoi tuhoisasti Turkin ja Syyrian maanjäristyksillä, joita seurasi kiihtynyt Sudanin konflikti, joka pakotti miljoonat kodeistaan. Viime aikoina Gazan tilanteen katastrofaalinen eskaloituminen on pysäyttänyt maailman.

Samaan aikaan humanitaarinen tilanne Ukrainassa, Jemenissä, Afganistanissa ja Afrikan sarvessa on heikentynyt, mikä on aiheuttanut nälkää ja pakolaisuutta.

Pelastakaa Lapset pystyi reagoimaan maailman humanitaarisiin kriiseihin nopeasti ja joustavasti lahjoittajiemme tuella. Saimme kansainvälisen järjestömme humanitaarisen työn kautta elintärkeää apua lapsille ja perheille, jotka olivat kipeästi avun tarpeessa.

Humanitaarinen työmme tavoitti

31,4 miljoonaa ihmistä

16,6 miljoonaa lasta

14,8 miljoonaa aikuista

KUVA: JOHN OWENS / PELASTAKAA LAPSET

Turkin ja Syyrian maanjäristys

Helmikuun 6. päivä tuhoisat maanjäristykset koettivat Etelä-Turkin ja Pohjois-Syyrian alueella. Yli 56 000 ihmistä menehtyi. Maanjäristykset jättivät jälkensä yli 18 miljoonan ihmisen elämään.

Paikallisten yhteistyökumppaniemme ansiosta pystyimme nopeasti vastaamaan perheiden ja lasten hätään. Olimme mukana pelastustöissä ja tarjosimme vettä, ruokaa sekä suojaa perheille ja lapsille. Ajan kuluessa laajensimme apuamme, jotta perheet sekä lapset pääsivät toipumaan ja jatkamaan elämäänsä maanjäristysten jälkeen.

Tuimme maanjäristyksen jälkeen lapsia ja perheitä mm. korjaamalla kouluja, tarjoamalla käteisapua, ammatikoulutusta sekä psykososiaalista tukea, auttamalla perheitä selviytymään kylmän talven yli ja tukemalla erityisen haavoittuvassa asemassa olevia, kuten vammaisia lapsia.

Yhdessä kumppaniemme kanssa autoimme Turkissa ja Syyriassa vuoden aikana **982 858** ihmistä, mukaan lukien yli **512 441** lasta.

ESIMERKIKSI NÄIN AUTOIMME:

380 659 ihmiselle ruokaa ja toimeentulon tukemista mm. käteisapua

312 710 ihmiselle vettä, sanitaatiota ja hygieniatarvikkeita

123 667 ihmiselle suojaa ja perustarvikkeita

81 182 ihmiselle psykososiaalista tukea ja lasten suojelua

KUVA: BISAN OWDA / PELASTAKAA LAPSET

Gaza

Pelastakaa Lapset on vuodesta 1953 lähtien tarjonnut apua ja välttämättömiä palveluja lapsille miehityksellä Palestiinalaisalueella. Konfliktin kiihdyttyä 7.10.2023 Israeliin kohdistuneiden hyökkäysten jälkeen ryhdyimme välittömästi laajentamaan avustustoimiamme.

Sodan kolmen ensimmäisen kuukauden aikana kykenimme yhdessä kumppaniemme kanssa tavoittamaan Gazan kaistaleella sekä Länsirannalla enemmän kuin yli **106 000** ihmistä, joista **57 000** on lapsia.

Pelastakaa Lapset on vaatinut välitöntä tulitaukoa Gazaan ja mahdollisuutta toimittaa laajamittaista humanitaarista apua alueelle.

ESIMERKIKSI NÄIN AUTOIMME:

Jaoimme

19 000 ruokapakkausta,

23 000 vesipulloa ja

27 000 hygieniapakkausta perheille.

22 700 ihmiselle käteisapua.

Tämän tuen turvin perheet pystyivät hankkimaan kipeimmin tarvitsemiaan asioita.

Levitimme perheille tietoa, miten pitää lapset turvassa sekä terveenä. Tiedotimme myös siitä, miten perheensä menettäneistä tai huoltajistaan eroon joutuneista lapsista huolehditaan.

KUVA: PELASTAKAA LAPSET

Ukraina

Ukrainan sodan kärjistyisestä oli vuonna 2023 kulunut helmikuussa tasan vuosi. Pelastakaa Lapset oli vuoden ajan vienyt apua miljoonille ihmisille Ukrainassa ja naapurimaissa, joihin ukrainalaiset perheet joutuivat sotaa pakenemaan.

Vuoden aikana kävi selväksi, että sodan loppu ei ole lähellä. Oli tärkeää keskittyä palauttamaan perheiden mahdollisuuksia toimeentuloon, turvata lasten pääsy koulutukseen ja tarjota mielenterveyden palveluita sekä psykososiaalista tukea välittömän hätäavun lisäksi.

Autoimme vuoden 2023 loppuun mennessä Ukrainassa jo yli **2,1 miljoonaa** ihmistä. Konfliktin eskaloitumisesta lähtien olemme auttaneet yli **1,1 miljoonaa** lasta Ukrainassa ja lähes **300 000** lasta maan lähialueilla.

Esimerkiksi näin autoimme:

319 349 ihmistä sai apua taloudellisen tilanteen parantamiseen, mukaan lukien käteisapua

103 723 lasta sai apua koulunkäyntiin

211 528 ihmistä hyötyi mielenterveysavusta ja lasten suojelemiseen liittyvästä tuesta

Suomessa Pelastakaa Lapset on jakanut ukrainalaisille perheille ruokalajakortteja ja tarjonnut lapsille psykososiaalista tukea lapsiystävällisissä tiloissa vastaanottokeskusten yhteydessä.

Suomen suurimman nettinuorisotalo Netarin ukrainankielinen keskustelupalvelu tarjosi ukrainalaisnuorille kanavan keskustella mieltä askarruttavista kysymyksistä.

KUVA: PELASTAKAA LAPSET

Sudan

Sudanin keväällä 2023 alkanut sota on vaikuttanut miljoonien lasten elämään. Hätäavun tarve kasvoi 58 % ja hädänalaisia lapsia on 13,6 miljoonaa. Miljoonat lapset ovat kohdanneet väkivaltaa, menettäneet kotinsa ja joutuneet pakenemaan. Lasten koulunkäynti on tullut paikka paikoin mahdottomaksi.

Lasten selviytymistä on uhannut myös kasvava puute ruoasta ja nopeasti leviävät taudit kuten kolera.

Pelastakaa Lapset on suurin alueella toimiva kansalaisjärjestö ja pystyimme reagoimaan nopeasti avuntarpeeseen.

Tavoitimme monipuolisella hätäavullamme vuoden aikana **1,4 miljoonaa** ihmistä, joista lapsia oli lähes miljoona.

Esimerkiksi näin autoimme:

101 298 kriisien koettelemaa lasta sai tukea koulunkäyntiin

854 130 lasta sai tukea terveyteensä ja ravitsemukseensa

Muita painopisteitä:

- Lääkkeitä ja perustarvikkeita Jemenin pitkittyneessä kriisissä
- Terveydenhuoltoa ja ravitsemusta Afganistanissa
- Lasten ravitsemuksen ja perheiden selviämisen tukemista Somaliassa

KUVA: PELASTAKAA LAPSET

Lapset humanitaarisissa kriiseissä

Humanitaarisen kriisin iskiessä Pelastakaa Lapset on ensimmäisten joukossa paikalla käynnistämässä avustustoimia lapsille ja heidän perheilleen.

Joustavan humanitaarisen rahoituksen turvin pystymme reagoimaan nopeasti siellä, missä kriisi on kaikkein pahin.

Toimimme globaalisti lähes 120 maassa, minkä vuoksi olemme usein jo paikan päällä ja pystymme käynnistämään avustustyön tehokkaasti.

Viemme perille elintärkeää apua, muun muassa ruokaa ja vettä, lääkkeitä, suojaa ja käteisapua.

Edistämme lasten suojelua kaikilta mahdollisilta uhilta ja heidän oikeuksiensa rikkomuksilta, mukaan lukien väkivallalta ja hyväksikäytön eri muodoilta, kuten varhaisilta avioliitoilta ja haitalliselta lapsityöltä.

Edistämme lasten mahdollisuuksia jatkaa koulunkäyntiään ja oppimistaan kriisitilanteenkin keskellä, vaikka kouluja olisi tuhoutunut, vaurioitunut tai suljettu kriisin myötä tai lasten pääsy opetukseen olisi muista syistä vaikeutunut.

Tuemme vaikeassa asemassa olevia perheitä selviytymään ja turvaamaan toimeentulonsa, samalla kun kasvatamme näiden kykyä varautua, sietää ja toipua kriiseistä.

Mykola sai puhekykynsä takaisin psykososiaalisen tuen avulla

Mykola*, 9, ja hänen isoäitinsä Daryna* asuvat Pultavassa Keski-Ukrainassa vanhassa päiväkodissa, joka on muutettu vastaanottokeskukseksi. He eivät olisi koskaan uskoneet, että joutuvat pakenemaan sotaa eivät vain kerran, vaan jo kahdesti.

Vuonna 2014 Luhanskista kotoisin oleva perhe joutui jättämään sekä kaupunkiasuntonsa että pienen maaseutukodin alkaneiden taisteluiden takia.

He löysivät uuden kodin Harkovan alueelta, missä he ostivat talon eräästä kylästä. Juuri kun asuntolaina oli saatu maksettua, sota sai heidät kiinni uudelleen. Luoti lensi ikkunan läpi ja osui melkein Mykolan päähän. Perhe tiesi, että oli aika lähteä.

”Poika vältti kuoleman vain täpärästi”, Daryna kuvailee.

”Luoti lensi ikkunan läpi ja osui aivan hänen päänsä viereen. Hän oli siirtynyt juuri ajoissa. Se oli pelottavaa.”

Pakeneminen ja sodan kokemukset ovat olleet raskaita Mykolalle. Isoäiti on huomannut niiden vaikuttavan myös tämän mieleen.

”Huomasin, että hänestä oli tullut etäinen. Hän oli hiljainen. Ehkä kaiken sen takia, mitä hän oli joutunut näkemään.”

Mykola joutui myös eroon äidistään, sillä tämä oli vierailmassa sukulaisten luona, kun taistelut sulki-
vat hänen paluureittinsä. Poika lakkasi puhumasta käytännössä kokonaan.

Mykola ja Daryna saavat nyt tukea Pelastakaa Lapsilta. Sosiaalityöntekijä auttaa heitä ja Mykola on saanut psykososiaalista tukea selvitäkseen sodan traumoista. Hän on päässyt leikkimään muiden lasten kanssa Pelastakaa Lasten Lapsiystävällisessä tilassa.

*”Nykyisin hän on rauhallinen. Ei vielääkään kovin puhe-
lias, mutta hän leikkii muiden lasten kanssa. Ennen hän vältteli heitä, mutta nyt hän puhuu heidän kanssaan ja on rohkeampi”, Daryna kuvailee muutosta.*

Perhe on saanut myös käteisapua, joka on helpottanut taloudellista pärjäämistä. Avulla on hankittu vaatteita ja muita välttämättömystarvikkeita, sekä työkaluja – Mykola on nimittäin erittäin kiinnostunut asioiden korjaamisesta. Hän korjailee esimerkiksi heidän kotinaan toimivan päiväkodin tuoleja.

KUVA: ATTE NYKÄNEN / PELASTAKAA LAPSET

UUDISTUKSILLA LÄHEMMÄS YLEISÖJÄ

Virkistimme Pelastakaa Lasten brändiä sekä uudistimme verkkopalvelua tavoittaaksemme yleisömmä yhä paremmin ja palvellaksemme heitä lähestyttävämmin.

Brändiuudistus juurtui niin maailmanlaajuisesti tunnettuun toimintaan maailman pahimpien kriisien keskellä elävien lasten parissa kuin kunniakkaaseen satavuotiseen toimintaan lasten suojelun parissa Suomessa.

Syntyi kantava ajatus siitä, että johtavana sitoutumattomana lapsijärjestönä Pelastakaa Lapset tekee työtään siksi, koska lapset eivät voi odottaa, vaan heidän tulevaisuutensa alkaa nyt. Tuemme lapsia kriiseissä ja arjessa, Suomessa ja maailmalla tehden välittömiä ja pysyviä muutoksia lasten elämään.

Uudistimme verkkopalvelun pelastakaalapset.fi vastaamaan järjestön yleisöjen tarpeita. Haastattelimme palvelua muotoillessa niin vapaaehtoisia kuin lahjoittajia ja muita sidosryhmiä.

Uudistettu rakenne ja ulkoasu syntyi käyttäjien tarpeista lähtien. Esimerkiksi tuen hakeminen ja toisaalta tuen tarjoaminen on tehty aiempaa helpommaksi. Yleisön on myös helppo hahmottaa muutamalla silmäilyllä, millaisissa teemoissa järjestö tekee työtä ja vaikuttaa.

**TUTUSTU UUDISTETTUUN
VERKKOPALVELUUN:
pelastakaalapset.fi**

YHDISTYSAKTIIVIT JA VAPAAEHTOISET TEKIVÄT TÄRKEÄÄ TYÖTÄ

Vapaaehtoistyöllä ja paikallisella toiminnalla on iso merkitys järjestöllemme. Pelastakaa Lasten **71** paikallisyhdistyksessä oli viime vuonna jäseniä **3800**. Vapaaehtoisia yhdistystemme toiminnassa oli mukana **900**.

Kokonaisuutena järjestössämme toimi vuoden aikana **yli 5500** vapaaehtoista tukien lapsia eri tavoin.

Paikallisyhdistykset lähellä lapsia

Paikallisyhdistysten vapaaehtoistyön osuus oli erityisen merkittävää Eväitä Elämälle -ohjelmalle. Suurin osa kotimaan syrjäytymisvaarassa olevien ja pienituloisten lapsiperheiden tuesta jaettiin paikallisyhdistysten kautta. Yhdistysten välityksellä tuimme **12 277** lasta.

Paikallisyhdistykset antoivat myös muuta materiaalista ja taloudellista tukea alueensa lapsille ja lapsiperheille melkein **60 000** euron edestä.

Yhdistystoimijamme tuntevat parhaiten oman alueensa lasten ja lapsiperheiden tarpeet. Heidän kauttaan jaettu tuki tavoittaa tarvitsevat. Siksi paikallisilla yhdistyksillä on tärkeä rooli nostaa esille omilla alueillaan lapsiperheitä koskevia epäkohtia ja toimia paikallisesti lapsen oikeuksien edistäjinä.

VAIKUTTAVAA YHDISTYSTOIMINTAA

Yhdistykset hyödynsivät aktiivisesti vaikuttamistyön asiantuntijoidemme laatimia mielipidekirjoitus pohjia omassa vaikuttamistyössään.

Maaliskuussa eduskuntavaalien alla yhdistykset lähettivät kukin alueensa paikallislehteen mielipidekirjoituksen, jonka otsikkona oli Lapsen etu on päättäjän velvollisuus.

Syksyllä jaetussa mielipidekirjoituksissa nostettiin esille lasten harrastamisen tärkeys lapsiperheiden hyvinvoinnille ja kerrottiin perheiden ruokapulasta.

Yhdistysten järjestämiin tapahtumiin ja toimintoihin osallistui **yli 15 000** lasta ja lähes **10 000** aikuista.

Alun perin Kuopion lasten ideoimat Keppari-illat olivat edelleen suosittuja ja idea keppihevosten tekemisestä yhdessä levisi muihinkin paikallisyhdistyksiin. Yhdistykset järjestivät lapsiperheille perinteisiä retkiä ja mah-

dollistivat lapsille pääsyn esimerkiksi teemapuistoihin ja elokuviin.

KEHITÄMME PAIKALLISYHDISTYKSIÄ

Vahvistimme paikallisyhdistystemme elinvoimaisuutta ja osaamista tarjoamalla yhdistysten luottamushenkilöille koulutuksia ja järjestämälle heille vapaamuotoisia Teams-iltoja.

Järjestimme yhdistysväelle mahdollisuuksia tavata ja tutustua paremmin toisiinsa. Merkittävä näistä kokoon-tumista oli kaikkia yhdistyksiämme koskeva yhdistysten oma päivä.

Järjestimme myös aluetapaamisia ja teimme keskustoi-mistolta käsin yhdistysvierailuja.

Yhdistykset saivat käyttöönsä järjestön uudet verkkosivut. Uusilla verkkosivuilla paikallisyhdistysten on ollut helpompaa jakaa tietoa oman yhdistyksensä toiminnasta ja tapahtumista. Myös tiedottaminen tarjolla olevista tuen muodoista helpottui uusien verkkosivujen myötä. Pelastakaa Lasten tavoitteena on elinvoimainen kansalaisyhteiskunta ja toiminnan kehittämiseksi toteutimme yhdistyksille vuosikyselyn.

Kysyimme jäseniltä mikä lisäisi yhdistyksenne toiminnan aktiivisuutta ja elinvoimaisuutta omalla alueella.

Vastauksissa nousi toive saada toimintaan mukaan lisää vapaaehtoisia, jäseniä ja hyviä yhteistyökumppaneita. Lisäksi toivottiin yhdistystoimintaan liittyvän byrokratian keventämistä.

"Meillä kaikilla on positiivinen asenne ja on kiva tehdä asioita yhdessä". Hyvän tekeminen yhdessä houkutteleeekin mukaan uusia toimijoita ja jäseniä.

Niiden mahdottomien lasten ystävä

Jaana Kiviluote pisti kotipaikkakunnallaan Raisiossa pystyyn Pelastakaa Lasten paikallisyhdistyksen. Hänestä juuri paikallisessa toiminnassa on vahvan vaikuttamisen mahdollisuudet.

Olemme halukkaita etsimään uusia tapoja, joilla vahvistaa raisiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointia. Eivät lapset ole itse valinneet kasvuolosuhteitaan”, sanoo paikallisyhdistyksen puheenjohtaja, kasvatustieteen tohtori ja erityisluokanopettaja Jaana Kiviluote.

Raision paikallisyhdistys jakaa muun muassa Pelastakaa Lasten Eväitä Elämälle -ohjelman kautta tukea.

”Toimimme paikallisyhdistyksenä yhteistyössä Raision seurakunnan ja sosiaalitoimen kanssa. Heidän kautta välitimme ruokalahjakortit vähävaraisille perheille. Tuomme myös vähävaraiset raisiolaisperheet ruoka-avun piiriin”, Jaana Kiviluote sanoo.

Ammattinsa takia Kiviluote haluaa puhua myös vaikeuksia kohdanneiden lasten ja nuorten puolesta, jotta he saisivat riittävästi tukea kiinnittyäkseen hyvään elämään.

Vapaaehtoiset lasten tukena

Pelastakaa Lasten vapaaehtoiset ovat käyttäneet tuhansia tunteja lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Vapaaehtoisten panos on vaikuttanut merkittävästi lukuisten lasten ja nuorten elämään, sillä turvalliset aikuiset ovat lapsille korvaamattoman tärkeitä.

Haluamme kiittää jokaista vapaaehtoista, joka on ollut kanssamme rakentamassa parempaa tulevaisuutta lapsille.

Vuonna 2023 Pelastakaa Lasten toiminnassa oli mukana yli 5500 vapaaehtoista

Esimerkiksi:

- 2144** vapaaehtoista tarjosi lapsille varhaista tukea muun muassa sporttikummeina
- 1764** tukiperhettä
- 900** vapaaehtoista paikallisyhdistyksissä
- 511** perhehoitajaa
- 119** vapaaehtoista lasten apuna verkossa
- 40** vapaaehtoista auttamassa lapsia kotimaan kriisitilanteissa ja vastaanottokeskuksissa

Oma aika on parasta tukea lapsille

Pernilla Arpia viettää mielellään lasten kanssa muutaman tunnin viikossa vapaaehtoistyön merkeissä. Ensikerrasta oli selvää, että vapaaehtoistyö on merkityksellisyydeltään paljon enemmän kuin vain aikansa antamista.

Oli tyttö, ehkä 6–7-vuotias. Hän tuli Lapsiystävälliseen tilaan ja istui siellä hiljaa itsekseen. Vapaaehtoistyöntekijänä vasta aloittanut Pernilla asettui istumaan rauhallisesti tytön viereen. Hetken päästä tyttö alkoi kertoa, miten oli joutunut lähtemään kotoaan Ukrainasta ja jättämään kaikki lelunsa.

”En ymmärtänyt sanaakaan, mutta silti ymmärsin kaiken. Tytön katse, kehonkieli, ilmeet”, muistelee Pernilla.

Pernilla oli tuolloin vastaanottamassa Helsingin Länsisatamassa Ukrainasta Suomeen saapuvia pakolaisia.

”ANTAMANI AIKA ON MERKITYKSELLISTÄ”

Pernilla käy Kirkkonummen paikallisyhdistyksen alueella olevassa vastaanottokeskuksessa auttamassa lapsiystävällisen tilan toiminnassa. Lapsiystävällinen tila tarjoaa kerran viikossa kahden tunnin ajan ohjatun, turvallisen hetken vastaanottokeskuksen lapsille.

”Pelkällä läsnäolollaan aikuiset vahvistavat sitä vakautta, jota nämä lapset kaipaavat. Lapsiystävällisestä tilasta kotiin ajaessa ajattelen monesti, että omat ongelmani ovat aika pieniä”, Pernilla sanoo.

”Oma elämäntilanteeni mahdollistaa irrottautumisen arjesta tällaiseen vapaaehtoistoimintaan”.

ANNA LAPSEN MUISTAA, MILTÄ ILO TUNTUU

Pernilla välittää lapsista ja heidän hyvinvoinnistaan. Siksi hän on mukana vapaaehtoistoiminnassa ja paikallisyhdistyksen aktiivina lasten hyväksi.

”Sitä paitsi lapset ovat luovia, innostuvia ja hauskoja. Vietämme tärkeitä, merkityksellisiä hetkiä yhdessä, nauramme ja itkemme. Minulle tärkeintä on olla läsnä.”

”Sporttikummi saa minut aina hymyilemään.”

Sporttikummitoiminnasta tuli koko perheen yhteinen juttu. Lasten äiti Riikka sai kummeilta esittelyvideot, ja kummit puolestaan tiesivät Riikasta ja lapsista heidän hakemuksensa perusteella. Näin syntyi hyvä match.

”Kaverit kysyvät, kuka niitä kummeja järkkää ja sen sellaisia. Kerron, että sporttikummin kanssa voi tehdä kivoja asioita”, Dromo, 11, kertoo.

Myös hänen pikkusiskollaan **Malikalla**, 9, on oma sporttikummi.

”Minä sanon myös, että sporttikummi on kiva kaveri. Sille voi kertoa jutut, eikä se kerro eteenpäin. Oon puhunut monta juttua sille ja sporttikummi sanoo, ettei ole olemassa vääriä juttuja. Kaikesta voi puhua”, Malika selvittää.

Dromo kertoo, ettei hän juurikaan juttele omista asioistaan sporttikummin kanssa, vaan he tekevät asioita yhdessä, ovat kiinnostuneita samoista jutuista. Poika nauttii liikkumisesta, ja siinä hänen urheilua harrastava sporttikumminsa on osaava.

”Me olemme käyneet seinäkiipeilemässä ja ajamassa fatbikella, mutta myös tutustumassa kummallisiin paikkoihin, kuten poliisimuseoon.”

Jutustelujutut ovat Dromon mielestä enemmän pikkusiskon mielipuuhaa.

”Minusta oli niin ihanaa, kun sporttikummini kysyi, tulisinko hänen luokseen leipomaan. Ajattelin, että oi, ihanaa. Olin niin kauan ja kovasti toivonut, että pääsisin joskus hänen luokseen kylään. Lopulta pääsin”, Malika innostuu.

Tyttö menee ihan sykkyrälle vierailua muistellessaan, niin ihanaa se hänestä oli. Dromoa siskon innostuminen naurattaa.

KUVA: BAILI MYRKKÄNEN

INSTITUTIONAALISET KUMPPANIT

SUOMEN ULKOMINISTERIÖ

Pelastakaa Lapset on vuodesta 2003 lähtien ollut ulkoministeriön ohjelmatukijärjestö. Nyt on menossa ohjelmakausi 2022–2025. Ohjelmatuella teimme erityisesti lastensuojeluun ja lapsilähtöisen sosiaaliturvan kehittämiseen liittyviä hankkeita Nepalissa, Filippiineillä, Sambiassa, Somalimaassa, Norsunluurannikolla ja Burkina Fasossa.

Ulkoministeriön humanitaarisen avun rahoituksella tuimme konfliktien keskellä eläviä lapsia ja perheitä Ukrainassa ja Somaliassa.

EUROOPAN UNIONI

Pelastakaa Lapset saa humanitaarisiin hankkeisiin ja kehitysyhteistyöhankkeisiin rahoitusta EU:lta, humanitaarisen avun pääosastolta (ECHO) että kansainvälisten kumppanuuksien pääosastolta (INTPA).

ECHO-rahoituksella teimme humanitaarista työtä sisällissodista ja konflikteista kärsivissä Sudanissa ja Somaliassa ja tuimme maanjäristyksen uhreja Nepalissa.

Toteutimme opetukseen liittyvää kehitysyhteistyöhanketta INTPAn rahoituksella Sudanissa ja ihmisoikeuksien edistämiseen liittyvää hanketta Indonesiassa.

Pelastakaa Lapset on sitoutunut eurooppalaisten Pelastakaa Lapset -järjestöjen yhteiseen työhön ja strategiaan ohjelmien EU-rahoituksen lisäämiseksi. Kotimaan ohjelmassa teimme Nettivihje-vihjepalvelun työtä osittain EU-rahoituksella. Lisäksi teimme seksuaaliväkivaltaa seksuaalikasvatuksen keinoin ehkäisevää hanketta EU:n rahoituksella.

SOSIAALI- JA TERVEYSJÄRJESTÖJEN AVUSTUSKESKUS STEA

Pelastakaa Lapset saa STEA:lta yleisavustusta yleishyödylliseen toimintaan ja siihen liittyviin kuluihin, kohdennettua toiminta-avustusta tarkoitukseltaan rajattuun vakiintuneeseen toimintaan, kuten varhaiseen tukeen ja Perheentaloille, sekä hankeavustusta uuden toiminnan kehittämiseen.

Paikka auki -avustuksella Pelastakaa Lapset tarjoaa tukea nuorten työttömien tai vailla opiskelupaikkaa olevien tai osatyökykyisten työllistämiseen.

MUUT MINISTERIÖT

Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä oikeusministeriö ovat rahoittaneet Pelastakaa Lasten toimintoja ja hankkeita kotimaassa. Rahoitus on keskittynyt digihyvinvointi- ja Nettivihjetyön vahvistamiseen.

Rahoitukset ovat olleet tärkeitä erityisesti nettinuorisotalo Netarin toiminnalle sekä radikalisaatiota ennaltaehkäisevälle työlle.

UNICEF

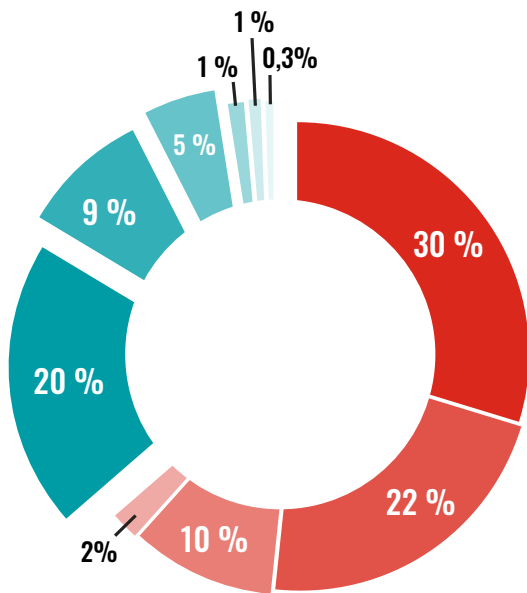
Pelastakaa Lapset tekee maailmalla yhteistyötä myös UNICEF:n kanssa, joka rahoitti tyttöjen ja nuorten naisten ammattikoulutushanketta Norsunluurannikolla, sosiaaliturvan vahvistamiseen liittyvää hanketta Burkina Fasossa ja humanitaarista käteisapuhanketta Somaliasa.

GIZ

Saksan kansainvälisen yhteistyön virasto (GIZ) on rahoittanut nuorisotyöllisyyteen liittyvää Pelastakaa Lasten hanketta Norsunluurannikolla.

Järjestön kokonaistuotot 2023

- Lahjoitukset ja muu varainhankinta
- Lastensuojelun palvelumaksut
- Muut tuotot
- Sijoitus- ja rahoitustoiminta
- EU
- Ulkoministeriö
- STEA
- UNICEF
- Muut julkiset avustukset
- GIZ

HALLITUKSEN JA LIITTOVALTUUSTON TIEDOT

Liittovaltuusto

(valittu 24.4.2022 liittokokouksessa)

Puheenjohtaja

Hilkka Pöyliö

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen	Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
ETELÄ-SUOMEN ALUE		POHJOIS-SUOMEN ALUE	
1. Sirpa Riistama-Laari (Espoo)	Eila Mäkelä (Espoo)	1. Mirja-Maija Hakolampi (Sotkamo)	Elisa Männistö (Ylivieska)
2. Seija Hynnälä (Vihti)	Heli Sundelin (Vihti)	2. Tytti Kumpulainen (Kemi)	Elina Kehusmaa (Kemi)
3. Eeva-Kaarina Seirala (Turku)	Leila Yli-Alho (Turku)	3. Klaus-Fred Tamm (Muhos)	Hannamari Männistö-Lätti (Ylivieska)
4. Airi Karvinen (Kotka)	Minna Hyypiä (Kotka)		
5. Heli Rita (Helsinki)	Meri-Tuulia Tikka (Hyvinkää)		
6. Terhi Ekbon (Salo)	Eva Castrén (Salo)		
7. Niina Forsström (Kouvola)	Anja Tauriainen (Hyvinkää)		
8. Inka Somermäki (Vantaa)	Mika Malin (Vantaa)		
9. Miia Oulasvirta (Kirkkonummi)	Katriina Uitto (Naantali)		
ITÄ-SUOMEN ALUE		RÄDDA BARNEN PÅ ÅLAND (AHVENANMAA)	
1. Anni Paukkunen (Joensuu)	Kirsi Hurskainen (Kitee)	1. Johanna Lang	ei esitettyä varajäsentä
2. Eeva Heinonen (Kuopio)	Kaija Junnilainen (Kuopio)	2. Jan-Erik Rask	ei esitettyä varajäsentä
3. Tarja Miikki (Imatran seutu)	Tuija Dahlgren (Imatran seutu)		
4. Anne Selenius (Joutseno)	Päivi Melto (Joutseno)		
KESKI-SUOMEN ALUE		MUUT VALTUUSTON JÄSENET	
1. Riitta Mecklin (Jyväskylä)	Kirsi-Marja Kiviluoma (Jyväskylä)	1. Johanna Holmäng-Jaskari (Vasa)	Kirsti Kulpakko (Kemijärvi)
2. Anneli Rautiainen (Jyväskylä)	Riitta Kuisma (Jyväskylä)	2. Pirjo-Leena Kinanen-Nimmrichter (Kuopio)	Päivi Korolainen (Iisalmi)
3. Roope Salminen (Mikkeli)	Helena Vitikainen (Mikkeli)	3. Piia Sippu (Varkaus)	3. Marja Puhakka (Helsinki)
4. Alisa Tynkkynen (Savonlinna)	Tuula Tahvanainen (Savonlinna)		
LÄNSI-SUOMEN ALUE:			
1. Anitta Mäkelä (Loppi)	Mari Seppälä (Loppi)		
2. Sinikka Sillanpää (Pori)	Tanja-Annika Sillanpää (Pori)		
3. Sari Soinsaari (Tampere)	Anja Ojuva (Tampere)		
4. Sinikka Latvaniemi (Loppi)	Arja-Liisa Lindeman (Pori)		

Liittohallitus 2023

Puheenjohtaja

Salla Vainio, KTM

Jäsenet

Marja Aarnipuro, päätoimittaja

Kirsti Jerkku, Head of Finances

Eeva Heinonen, yhdistysten edustaja

Rilli Lappalainen, kestävän kehityksen johtaja

Anita Vihervaara, yhdistysten edustaja

Tiina Lehto-Lundén, VTT

Virve-Maria Toivonen, OTT, VT

Pauli Waroma, markkinointi- ja viestintäjohtaja

Päivi Tikkala, henkilöstön edustaja

Myönnetyt ansiomerkit vuonna 2023

JÄSENYHDISTYSTEN EDUSTAJILLE

Kultainen ansiomerkki	Kotkan Pelastakaa Lapset ry	Laura Broas Minna Hyypiä Airi Karvinen
	Porin Pelastakaa Lapset ry	Marjatta Anttila
	Virtain Pelastakaa Lapset ry	Anne Ala-Nojonen
Hopeinen ansiomerkki	Kotkan Pelastakaa Lapset ry	Eija Johansson Heli Markkula
	Porin Pelastakaa Lapset ry	Leena Astal
	Virtain Pelastakaa Lapset ry	Paula Niittyniemi-Mehn Elina Nuora
Pronssinen ansiomerkki	Kotkan Pelastakaa Lapset	Kirsti Gråsten Leena Kormi
	Virtain Pelastakaa Lapset ry	Katja Kaalainen-Kalliojärvi Outi Valkeejärvi

LUOTTAMUSHENKILÖILLE

Ester Ståhlberg -mitali	Juhani Pekkala
Pietate in Parvulos -mitali	Julia Korkman

HENKILÖKUNNALLE

Pietate in Parvulos -mitali	Paula Marjomaa Pirjo Niemi-Järvinen
Kultainen ansiomerkki	Kirsi Heiskanen
Hopeinen ansiomerkki	Anne Haaranen Satu Kurtto Hanna Markkula-Kivisilta Helena Nuutinen Anita Reiman Heli Reinikainen
Pronssinen ansiomerkki	Ira Kinnunen Anne-Maria Saaristo Riitta Tahvanainen Miia Tirkkonen Marjo Viitasaari

VUOSIRAPORTTI 2023

Taitto: Atte Nykänen, Pelastakaa Lapset

Kannen kuva: Esther Mbabazi / Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lapset 2024

Pelastakaa Lapset on maailman johtava sitoutumaton lapsijärjestö, joka saa aikaan välittämiä ja pysyviä muutoksia lasten elämässä. Yhdessä turvaamme jokaisen lapsen oikeuden elämään, suojeluun, oppimiseen ja osallisuuteen Suomessa ja maailmalla. Koska lasten tulevaisuus alkaa nyt.

pelastakaalapset.fi

Pelastakaa Lapset